

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

Katedra evropského práva

Monika Stoláriková

VÝMĚNA INFORMACÍ MEZI SOUTĚŽITELI SE ZAMĚŘENÍM NA OBCHODNÍ ASOCIACE

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Václav Šmejkal, Ph.D.

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 23. dubna 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 23. dubna 2013

.....
Monika Stoláriková

Poděkování

Děkuji JUDr. Václavu Šmejkalovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za pomoc s výběrem problematiky, která je v této práci zkoumána a za další cenné připomínky. Rovněž děkuji své rodině a Michalovi za pomoc a podporu v průběhu mého studia.

Obsah:

Úvod.....	1
1. Pojem výměny informací.....	4
1.1 Definice.....	4
1.2 Hraniční charakter.....	4
2. Formy výměny informací.....	5
2.1 Úvodní poznámky.....	5
2.2 Nepřímá výměna informací prostřednictvím společného orgánu – výměna informací v rámci činnosti obchodní asociace.....	6
2.2.1 Pojem obchodní asociace.....	6
2.2.2 Stručný historický exkurz.....	7
2.2.3 Aktivity obchodních asociací.....	7
2.2.4 Udělení pokuty.....	9
2.3 Další způsoby výměny informací.....	10
2.3.1 Přímá výměna informací.....	10
2.3.2 Vertikální výměna informací.....	11
2.3.3 Rozšiřování informací prostřednictvím nezávislé třetí strany.....	13
2.3.4 B2B elektronická tržiště.....	14
3. Posouzení podle čl. 101 odst. 1 SFEU.....	15
3.1 Úvodní poznámky.....	15
3.2 Podnik.....	15
3.3 Dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě.....	16
3.4 Vliv na obchod mezi členskými státy.....	18
3.5 Narušení hospodářské soutěže jako účel nebo důsledek.....	19
3.5.1 Protisoutěžní výměna informací podle svého účelu.....	20

3.5.2	Protisoutěžní výměna informací podle svého účinku	21
3.5.3	Pojem „narušení“ hospodářské soutěže	30
3.6	Bagatelní kartely (doktrína <i>de minimis</i>).....	32
4.	Výjimky ze zákazu dle článku 101 odst. 1 SFEU.....	33
4.1	Úvodní poznámky	33
4.2	Legální výjimky – článek 101 odst. 3 SFEU	34
4.2.1	Aplikace článku 101 odst. 3 SFEU.....	34
4.2.2	Podmínky článku 101 odst. 3 SFEU.....	35
4.3	Blokové výjimky	40
4.4	Bagatelní kartely (doktrína <i>de minimis</i>).....	43
5.	Aplikace výše uvedených pravidel v praktickém fungování obchodních asociací	43
5.1	Úvodní poznámky	43
5.2	Vybraná rozhodnutí Komise a evropských soudů	44
5.2.1	VPN / Cobelpa.....	44
5.2.2	UK Agricultural Tractor Registration Exchange	45
5.2.3	Wirtschaftsvereinigung Stahl.....	46
5.2.4	EUDIM	48
5.2.5	Asnef-Equifax v Ausbanc.....	48
5.3	Praktický výzkum.....	49
5.3.1	Stanovy, etické kodexy a jiná interní pravidla.....	50
5.3.2	Vytváření statistik	53
5.3.3	Vnímání existujících pravidel ze strany obchodních asociací	55
	Závěr, shrnutí a úvahy pro praxi	57
	Seznam zkratk	59
	Použitá literatura	60
	Resumé.....	72

„Zřídka kdy se sejdou příslušníci téhož druhu podnikání, i když je to jen k zábavě a k rozptýlení, aby se nakonec jejich rozhovor nestočil na nějaké punktování proti společnosti nebo na vymýšlení nějakého způsobu, jak zvýšit ceny. Pravda, zabránit takovým schůzkám zákonem, který by se dal vynutit a který by se neprotivil svobodě a spravedlnosti, není možné. Ale i když se tedy zákonem nedá zabránit tomu, aby se příslušníci jednoho druhu podnikání tu a tam sešli, nemělo by se jim takové scházení nijak usnadňovat, tím méně pak učinit z něho nutnost.“¹

Adam Smith

¹ SMITH, A. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Nové přeprac. vyd. opatřené margináliemi. Praha: Liberální institut, 2011, s. 116–117.

Úvod

Výměna informací mezi soutěžiteli je součástí každodenní reality odehrávající se v obchodním styku. Bez možnosti výměny informací by se soutěžitelé stali jenom „slepými“ hráči, nemajícími potřebné vědomosti k tomu, aby vstupovali do smluvních vztahů a reagovali na neustále se měnící podmínky v daném tržním prostředí. Ve většině případů bude výměna informací tedy představovat zcela legální možnost, jak v rámci transparentního trhu provádět kvalifikovaná a úspěšná obchodní rozhodnutí.

Nicméně za určitých podmínek může výměna informací představovat nebezpečí v podobě porušení soutěžního práva. Takovou je výměna informací, jejíž úlohou je podporovat vytvoření nebo udržení jiného kartelového jednání. Posuzuje se v kombinaci s tímto kartelovým jednáním jako jeho součást. I pouhá výměna informací sama o sobě, zejména když odstraňuje nejistotu v tržních vztazích a umožňuje společnostem předvídat chování jiných soutěžitelů, může být kvalifikována jako samostatné kartelové jednání.

Předmětem této diplomové práce je posledně uvedený případ, tj. výměna informací jako samostatné kartelové jednání. Vzhledem ke snaze o její praktickou orientaci a s přihlédnutím k faktu, že zpravidla každý větší soutěžitel je součástí nějaké obchodní asociace, které slouží jako časté médium pro komunikaci mezi soutěžiteli, je problematika předmětu této práce orientována na procesy a činnosti, které probíhají v rámci obchodních nebo profesních asociací.

Cílem je komplexně zmapovat přístup, který se v interpretační a aplikační praxi Evropské komise, respektive evropských soudů, v této oblasti vyvíjel. Na základě těchto teoretických poznatků a výsledků analýz se práce snaží jasně definovat kritéria, která se při hodnocení výměny informací uplatňují a nalézt v aktuálním právu Evropské unie hranici mezi legální a nelegální výměnou informací mezi soutěžiteli.

Diplomová práce je po obsahové stránce rozdělena do pěti kapitol. První nabízí obecnou definici výměny informací mezi soutěžiteli a podrobněji vysvětluje, v čem spočívá hraniční charakter tohoto fenoménu. Druhá kapitola popisuje základní způsoby výměny informací. S ohledem na zaměření této diplomové práce nabízí rozšířený pohled na nepřímou výměnu informací prostřednictvím společného orgánu, tj. výměnu informací v rámci činností obchodní asociace. Podkapitola obsahuje úvod k institutu

obchodních asociací, definici obchodní asociace, krátký historický exkurz a popis aktivit, při kterých k výměně informací dochází. Rovněž objasňuje, kterému subjektu je v případě porušení soutěžního práva uložena pokuta. V dalších podkapitolách následuje stručný popis jiných způsobů výměny informací: přímé a vertikální výměny, výměny prostřednictvím nezávislé třetí strany a výměny, která se uskutečňuje na B2B elektronických tržištích. Třetí, nejobsáhlejší kapitola diplomové práce nabízí obecnou analýzu článku 101 odst. 1 SFEU ve vztahu k dohodám o výměně informací. Je aplikovatelná na všechny způsoby výměny informací. Kapitola je složena z pěti částí a každá se věnuje popisu jedné z nutných podmínek pro naplnění kartelového jednání. Postupně následuje vymezení termínů (i) podnik; (ii) dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě; (iii) vliv na obchod mezi členskými státy; (iv) narušení hospodářské soutěže jako účel nebo důsledek; a (v) bagatelní kartely. Posledně uvedená podmínka se považuje za negativní znak skutkové podstaty kartelového jednání. V článku 101 odst. 1 SFEU sice obsažena není, dovozuje se však z aplikační praxe. V této kapitole se nachází poměrně podrobná analýza charakteristiky vyměňovaných informací a podmínek na trhu. Čtvrtá kapitola je věnována výjimkám z kartelového zákazu. Věcně je rozdělena na dvě, respektive tři části: (i) výjimky dle článku 101 odst. 3 SFEU; (ii) blokové výjimky; a (iii) odkazuje na podkapitulu věnující se bagatelním kartelům, které jsou někdy rovněž vnímány jako výjimka z kartelového zákazu. Tímto se analytická část předkládané diplomové práce uzavírá. Poslední kapitola je orientována prakticky, na konkrétní aplikaci výše uvedených teoretických pravidlech v životě obchodních asociací. Skládá se ze dvou podkapitol. První obsahuje rozbor pěti případů týkajících se výměny informací, která probíhala díky interakci soutěžitelů s obchodní asociací, která je sdružovala. Úvaha, která mne vedla k jejich zařazení na (téměř) závěr diplomové práce, spočívá v úmyslu dívat se na okolnosti uvedených případů očima Komise na základě vědomostí o pravidlech jejího přístupu, která jsou podrobně popsána v teoretické části diplomové práce. Na posledních stranách diplomové práce lze nalézt shrnutí výzkumu, který jsem v této oblasti podnikla. Zakládá se na (i) veřejně dostupných informacích získaných z webových stránek vybraných obchodních asociací z České a Slovenské republiky; (ii) na informacích poskytnutých samotnými obchodními asociacemi prostřednictvím e-mailové korespondence;

a (iii) informacích získaných díky osobnímu setkání s ředitelem jedné z asociací, působící ve finančním sektoru.

Závěr diplomové práce obsahuje přehled kritérií, která se při posuzování výměny informací berou v úvahu. V návrhové části předkládá praktický zjednodušený návod, jehož dodržování by mělo aktivitám obchodních asociací zaručit soulad se soutěžním právem a vyvarování se vyšetřování ze strany soutěžních autorit, ať už to bude Evropská komise nebo národní soutěžní úřady. Identifikuje však i několik problémů, které se v rozhodovací praxi dosud nepodařilo vyřešit.

V diplomové práci jsou použity základní metody vědecké práce. Při jejím zpracování jsem vycházela ze standardního rozboru pramenů evropského práva a zejména z aplikační a interpretační praxe. Důležitou úlohu sehrával *soft law* dokument Komise, Pokyny k použitelnosti článku 101 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci (vydán v lednu 2011), který poskytuje obsáhlé pojednání o dohodách o výměně informací. Pro dotvoření celkového pohledu lze někdy v poznámkách pod čarou nalézt rozhodnutí národních soutěžních úřadů, které považuji za zajímavé potvrzení myšlenek vytvořených na evropské úrovni. Informace jsem získala i studiem velkého množství odborné literatury, vědeckých článků a textů dostupných na internetu. Názory předních odborníků v soutěžním právu, kteří se k výměně informací vyjádřili, jsou uvedeny přímo v textu nebo opět v poznámkách pod čarou. Díky analýze všech vyjmenovaných zdrojů v závěru diplomové práce předkládám syntézu.

1. Pojem výměny informací

1.1 Definice

Z obecného pohledu může být výměna informací mezi soutěžiteli charakterizována jako tok informací, který se uskutečňuje přímo nebo prostřednictvím třetího subjektu mezi dvěma nebo více soutěžiteli a je založen na jejich vzájemném srozumění.²

1.2 Hraniční charakter

Jak již bylo nastíněno v úvodu, dohody o výměně informací mají do určité míry hraniční charakter. V některých případech slouží jako pomocná praktika jiného protisoutěžního chování, které již bylo nebo může být posouzeno podle článku 101 SFEU. Komise v Pokynech uvádí, že posuzování takové výměny informací „je nutno provádět v souvislosti s posouzením samotné dohody o horizontální spolupráci.“³ Tímto způsobem na výměnu informací nahlížela všechna první rozhodnutí Komise.⁴ To, že tomu tak je i dnes dokládá její rozhodovací praxe z posledních let, kdy většina rozhodnutí deklarujících existenci tvrdého kartelu, zároveň konstatuje, že mezi soutěžiteli probíhala rovněž výměna obchodně citlivých informací.⁵

² Srov. FAULL, J.; NIKPAY, A. *The EC Law of Competition*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1999, s. 424. Autoři uvádí, že „dohoda o výměně informací je dohodou, pomocí které se soutěžitelé organizují takovým způsobem, který jim umožňuje shromažďovat a vyměňovat si mezi sebou určité informace, nebo takové informace poskytovat společně asociaci, kterou si určili pro shromažďování, kompilaci a zpracování těchto informací a následně jejich vrácení soutěžitelům v dohodnuté formě a lhůtách.“

³ Viz Pokyny, bod 56.

⁴ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-168/22 VVVF [1969], rozhodnutí Komise ve věci č. L-160/1 IFTRA [1974] a rozhodnutí Komise ve věci č. L-228/3 IFTRA [1975]. Prvním případem, ve kterém Komise zakázala výměnu informací, kdy dle jejího názoru, samotná výměna informací narušila soutěž nezávisle na jiných praktikách, bylo rozhodnutí Komise ve věci č. L-3/17 Fatty Acid [1987].

⁵ Srov. WHISH, R.; BAILEY, D. *Competition Law*. 7. Vyd. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 541. Viz například rozhodnutí Komise ve věci č. COMP/38.899 Gas Insulated Switchgear [2007], ve kterém Komise uložila pokutu ve výši 750.7 mil. EUR japonským a evropským společnostem, které založily kartel tím, že si mezi sebou rozdělily trh a přidělily určité kvóty. Součástí jejich jednání byla i dohoda, že jak v Japonsku, tak i v Evropě byly jmenovány osoby, jejichž úlohou bylo přijímat a následně rozšiřovat informace o nadcházejících projektech v dané oblasti; toto vedlo k diskuzím o rozdělení veřejných zakázek a podání krycích nabídek pro vytvoření (falešného) dojemů soutěže. Viz také rozhodnutí Komise ve věci č. L-38/18 Methylglucamine [2004], bod 76-82, ve kterém Komise uvádí, že „kartelová setkání normálně začínala výměnou informací a pohledem na světovou poptávku po produktu, odvolávajíc se na objem prodeje hlavním klientům za poslední rok.“ V tomto případě Komise nicméně uzavřela, že „vedené praktiky nepostačují k plné a systematické výměně informací o objemu výroby.“ (obě citace – překlad autora)

Soutěžitele k výměně informací, jakožto pomocné praktiky jiné kartelové dohody, vedou zejména dva důvody:

- (i) monitorování primární kartelové dohody;⁶ a / nebo
- (ii) vynucování jejího uplatňování.

Hlavní ekonomická funkce dohody mezi soutěžiteli však může spočívat i v samotné výměně informací. Na jedné straně taková výměna představuje zcela legální aktivitu přispívající k maximalizaci průhlednosti trhu a tím i k vytvoření ideálních soutěžních podmínek. Na druhé straně, v případě, že dohoda o výměně informací naplní znaky generální klauzule a vede nebo alespoň může vést k narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, bude soutěžními autoritami pravděpodobně považována za kartel a jako kartel bude i pokutována.⁷

Dále se tato diplomová práce zabývá pouze druhou uvedenou možností, tj. výměnou informací jako samostatným kartelovým jednáním.

2. Formy výměny informací

2.1 Úvodní poznámky

Výměna informací probíhá různými formami. S ohledem na neustálý vývoj technických možností je v dnešní digitální době nemožné stanovit jejich vyčerpávající seznam. Komise v Pokynech uvádí, že informace mohou být sdíleny:

- (i) přímo mezi soutěžiteli; a
- (ii) nepřímo prostřednictvím společného orgánu (například obchodního sdružení) nebo třetí strany, například organizace provádějící výzkum trhu nebo prostřednictvím dodavatelů společností a maloobchodníků.⁸

Vzhledem k zaměření diplomové práce se následující podkapitoly věnují zejména výměně, která probíhá na půdě obchodní asociace. Pro úplnost dále uvádím stručnou charakteristiku dalších základních způsobů, a sice přímé a vertikální výměny, výměny prostřednictvím nezávislé třetí strany a výměny v rámci B2B tržišť.

⁶ Srov. Pokyny, bod 59, který říká, že „výměna informací může rovněž usnadnit provádění kartelu tím, že společností umožní sledovat, zda účastníci dodržují dohodnuté podmínky.“

⁷ Srov. ibid., bod 59.

⁸ Srov. ibid., bod 55.

2.2 Nepřímá výměna informací prostřednictvím společného orgánu – výměna informací v rámci činnosti obchodní asociace

2.2.1 Pojem obchodní asociace

Podle Black's Law Dictionary je obchodní asociace (ang. *trade association*, něm. *Handelsassoziation*) „sdužením obchodních společností, řešících podobné problémy a činných v podobné oblasti, které je založené za účelem vzájemné ochrany, výměny názorů a statistik a za účelem udržení určitých standardů v rámci daného odvětví.“⁹ Jiná definice říká, že obchodní asociace je „organizací, která slouží společnému dobru v určitém odvětví nebo ekonomickém sektoru a je typicky složena ze společností operujících na stejné úrovni výroby nebo distribuce.“¹⁰ Komise ve věci *Pabst & Richarz / BNIA*¹¹ upřesnila, že obchodní asociace může být složena i ze společností operujících na více než jedné úrovni dodavatelského řetězce nebo ze společností poskytujících různé služby.

Právní forma obchodního sdružení není pro jeho klasifikaci jako obchodní asociace podstatná.¹² Evropská rozhodovací praxe za obchodní asociaci, ve smyslu článku 101 odst. 1 SFEU, označila například:¹³

- (i) sdružení bez právní subjektivity¹⁴;
- (ii) nevýdělečnou asociaci¹⁵;
- (iii) asociaci asociací podniků¹⁶;
- (iv) zemědělské družstvo¹⁷; a
- (v) asociaci oprávněnou k výkonu veřejných pravomocí¹⁸.

⁹ BLACK, H. C. *Black's Law Dictionary*. 6 vyd. St. Paul, Minn.: West Publishing Co, 1990, s. 1493.

¹⁰ VAN BAEL, I.; BELLIS, J. F. *Competition Law of the European Community*. 4 vyd. Haag: Kluwer Law International, 2005, s. 434.

¹¹ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-231/24 *Pabst & Richarz / BNIA* [1976], které se zabývalo obchodní asociací složené z výrobců, spolupracujících podniků, lihovarů a obchodníků s koňakem Armagnac.

¹² Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-35/35 *Milchförderungsfonds* [1985].

¹³ Srov. VAN BAEL, I.; BELLIS, J. F. *Competition Law of the European Community*. 4 vyd. Haag: Kluwer Law International, 2005, s. 435.

¹⁴ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-11/16 *Emo* [1979] nebo rozhodnutí Komise ve věci č. L-37/16 *Assurpol* [1992].

¹⁵ Viz spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 209/78 a další *Van Landewyck SARL and Others v Commission* [1980] ECR 3125.

¹⁶ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-299/18 *BPICA* [1977] nebo rozhodnutí Komise ve věci č. L-35/35 *Milchförderungsfonds* [1985].

¹⁷ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 61/80 *Coöperatieve Stremsel – en Kleurselabriek v Commission* [1981] ECR 851 nebo rozhodnutí Komise ve věci L-348/50 *MELDOC* [1986].

2.2.2 Stručný historický exkurz

Institut obchodních a profesních asociací je poměrně starý. Lidé, kteří se věnovali stejné ekonomické aktivitě, považovali odjakživa za přínosné sdružovat se ve fórech, kde mohli diskutovat o společných zájmech, a která je mohla efektivněji reprezentovat. Zmínky o sdruženích obchodníků nalezneme již v Bibli nebo rukopisech pocházejících z Římské říše. Jejich zakládání bylo běžné také ve starověkých východoasijských civilizacích, například v Indii, Číně nebo Japonsku. Ve středověku jejich úlohu plnily zejména cechy, které poskytovaly svým členům potřebné předpisy, návrhy a standardy chování potřebné k výkonu jejich činnosti. Je pravda, že některé tyto praktiky omezovaly hospodářskou soutěž a podporovaly monopolní chování, ale zároveň napomáhaly šíření technických informací a vzdělávání svých členů. V moderních dějinách se větší výskyt obchodních asociací začal objevovat až koncem devatenáctého století. Jejich počet nadále narůstal během první světové války a v době po ní, největší vývoj však zaznamenaly po druhé světové válce. Dnes se počítají po stovkách.¹⁹

2.2.3 Aktivity obchodních asociací

Sdružování v obchodních asociacích je přirozeným a legitimním projevem obchodních aktivit soutěžitelů. Mnohé z funkcí, které obchodní asociace vykonávají, jsou prospěšné nejenom pro její členy, ale také pro spotřebitele. Činnosti, jako je informování členů asociace o vývoji v rámci předmětného odvětví, stanovení standardů výrobků a služeb, zlepšování kvality a bezpečnosti výrobků a plnění úloh v oblasti přípravy legislativy daného odvětví, většinou nezavdávají vzniku obav z porušení soutěžněprávních předpisů. E. F. Bissocoli vidí hlavní úlohu obchodních asociací v:

- (i) shromažďování a rozšiřování informací;
- (ii) podpoře marketingu;
- (iii) činnosti v oblasti exportu při zastupování členů; a

¹⁸ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-231/24 *Pabst & Richarz / BNIA* [1976], rozhodnutí Komise ve věci č. L-379/1 *AROW / BNIC* [1982] nebo rozhodnutí Komise ve věci č. L-167/39 *NAVEWA - ANSEAU* [1982].

¹⁹ Srov. BISSOCOLI, E. F. Trade Associations and Information Exchange under US Antitrust and EC Competition Law. *World Competition*. 2000, č. 23(1), s. 79-81.

(iv) lobby před státními orgány jménem svých členů.²⁰

Nicméně Evropská komise i národní soutěžní úřady se v rámci své činnosti opakovaně setkávaly se situacemi, kdy chování obchodních asociací vzbudilo jejich pozornost tím, že umožňovalo výměnu obchodně citlivých informací, koordinovalo aktivity svých členů nebo vytvářelo ochranné opatření vůči ostatním účastníkům trhu. Setkávání na půdě obchodní asociace sloužilo soutěžitelům často jen jako záminka pro maskování jejich protisoutěžního chování.²¹

Nebezpečí mohou představovat i dokumenty, které obchodní asociace v rámci své činnosti vydávají za účelem regulace aktivit svých členů. Řadí se mezi ně zejména stanovy, ale i jiné dokumenty, například etické kodexy, kodexy chování apod. Jejich obsah bývá různý. Většinou jenom obecně vymezují pravidla akceptovatelného chování členů obchodní asociace (i) vůči asociaci; (ii) ostatním členům; a (iii) třetím osobám. Tyto dokumenty se však často pojí s nedovolenou výměnou informací, kupříkladu ohledně cen²² nebo nákladů.²³ Jejich škodlivost se ještě zvýší v případě, že plnění takových povinností je vynucováno. Podle rozhodnutí Komise ve věci *Vimpoltu*²⁴ se tak děje například stanovením specifických „*procesů pro řešení domnělých narušení nebo uložení pokuty [společnostem, které se od jejich dodržování odchýlily]*“.²⁵ Podobný efekt má vypracování standardizačních dokumentů nebo obchodních podmínek apod. Existence takových dokumentů by sama o sobě neměla zavdat podnět k soutěžněprávnímu vyšetřování. Jinak je tomu až v případě, kdy dokumenty zavazují členské společnosti k používání jednotných cen, slev nebo jiných obchodních podmínek.²⁶ Obecně tedy není zakázáno takové dokumenty vytvářet a rozšiřovat je, ovšem jenom za předpokladu, že tím obchodní asociace svým členům nebrání přijímat jejich vlastní obchodní podmínky. Pokud obchodní asociace své členy nutí k tomu, aby

²⁰ Srov. *ibid.*, s. 81. Autor zároveň zdůrazňuje, že předávání informací je nejvýznamnější funkcí obchodních asociací.

²¹ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-115/1 *Carbonless Paper Cartel* [2004], rozhodnutí Komise ve věci č. L-239/18 *Citric Acid* [2002], rozhodnutí Komise ve věci č. L-152/24 *Amino Acids* [2001] a další rozhodnutí uvedené v poznámce pod čarou č. 203 ve VAN BAEL, I.; BELLIS, J. F. *Competition Law of the European Community*. 4 vyd. Haag: Kluwer Law International, 2005, s. 434.

²² Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-200/44 *Vimpoltu* [1983], ve kterém Komise posuzovala výměnu ceníků za účelem monitorování „*spravedlivých obchodních pravidel*“, nebo rozhodnutí Komise ve věci č. L-242/10 *Cobelpa / VPN* [1977], které se týkalo oznamování cen mezi výrobcí papíru.

²³ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-228/3 *IFTRA* [1975].

²⁴ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-200/44 *Vimpoltu* [1983].

²⁵ Viz *ibid.*, bod 37. (překlad autora)

²⁶ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-35/20 *Fire Insurance* [1985], nebo rozhodnutí Komise ve věci č. L-200/44 *Vimpoltu* [1983].

používali výhradně jí vytvořené dokumenty, vystavuje se riziku, že soutěžní autority shledají porušení soutěžního práva.²⁷ Je důležité uvědomit si, že u členů asociace se presumuje přijetí stanov. Rovněž se předpokládá, že členové asociaci udělili souhlas k výkonu některých oprávnění. Dokonce, i když člen obchodní asociace výslovně její protisoutěžní chování neschvaluje, ale zároveň mu ani výslovně neodporuje, uplatňuje se domněnka, že s takovým jednáním souhlasí.²⁸

Důležitou činností obchodních asociací je vytváření statistik, které monitorují informace o výrobě, kapacitě či nákladech vstupů atp. Jejich zveřejňování je prospěšné nejenom pro soutěžitele, ale i spotřebitele, protože jim „umožní získat jasnější představu o hospodářské situaci v odvětví [...] a učinit individuální rozhodnutí na základě lepších informací za účelem účinnějšího přizpůsobení jejich strategie tržním podmínkám.“²⁹ Přesto je třeba mít na zřeteli, že na některých trzích může i výměna čistě statistických dat porušit soutěžní právo.

2.2.4 Udělení pokuty

Po porušení soutěžního práva přirozeně následuje sankce. Jedním z problémů v souvislosti s výměnou informací prostřednictvím obchodní asociace je určení odpovědného subjektu a tím i subjektu, kterému má být uložena sankce. V praxi je třeba posoudit okolnosti každého jednotlivého případu, přičemž pokuta může být uložena:

- (i) obchodní asociaci;
- (ii) společností, které se v ní sdružují; nebo
- (iii) oběma zároveň.³⁰

Platí, že jestliže se asociace porušení neúčastní aktivně, nebude jí ani uložena pokuta. Komise upřesňuje, že toto pravidlo se má aplikovat i na situace kdy „členové asociaci použijí k tomu, aby dohodu mezi nimi učinila důraznější a rozšířila její

²⁷ Srov. VAN BAEL, I.; BELLIS, J. F. *Competition Law of the European Community*. 4 vyd. Haag: Kluwer Law International, 2005, s. 442.

²⁸ Srov. *ibid.*, s. 436. Srov. také spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 209/78 a další *Van Landewyck SARL and Others v Commission* [1980] ECR 3125. Obdobný přístup se vyvinul v americkém antitrustovém právu. Důkazní břemeno k prokázání, že o nezákonném jednání asociace nevěděl, těží člena asociace. Srov. J. C. GRAF. *Guidelines for Data Dissemination Through Trade Associations*. *Washburn Law Journal*. 1970-1971, č. 10, s. 93.

²⁹ Viz Pokyny, bod 89.

³⁰ Viz spojená rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-25/95 a další *Cimenteries* [2000] ECR II-491, bod 1322-1328 nebo spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 96/82 a další *NV IAZ International Belgium and others v Commission* [1983] ECR 3369, bod 25.

*dosah.*³¹ Na druhé straně, pokud obchodní asociace sama aktivně vstupuje do nelegálních činností nebo je dokonce organizuje, zvyšuje se pravděpodobnost jejího potrestání.

2.3 Další způsoby výměny informací

2.3.1 Přímá výměna informací

Aplikace článku 101 SFEU se jeví jako nejjednoznačnější v případech, kdy k nedovolené výměně informací dochází nezprostředkovaně, tj. přímo mezi soutěžiteli. Jakým způsobem se tak děje, není podstatné. Dle Pokynů se může realizovat například „*prostřednictvím kontaktů uskutečněných poštou či elektronickou poštou, telefonických hovorů, schůzek atd.*“³² Častým spouštěčem přímé výměny informací bývají různá strukturální propojení mezi konkurenty. Patří sem situace, kdy jedna společnost nabude podíl ve společnosti svého konkurenta, a to zejména pokud tím získá možnost ovlivňovat složení představenstva, dozorčí rady nebo jiných orgánů konkurující společnosti. Obdobný scénář představuje situace, kdy je jedna osoba členem představenstva nebo jiného orgánu ve dvou nebo více vzájemně si konkurujících společnostech.³³

Do této kategorie patří i jednání před povolením spojení soutěžitelů. Mezi důležité kroky před samotným spojením patří provedení *due diligence* a poskytnutí obsáhlých informací. Na základě toho potenciální zájemce ohodnotí cenu podniku a rozhodne se, zda jej skutečně nabude. Není tedy zaručeno, že spojení bude dovedeno do konce. Soutěžitelé, kteří plánují spojení, musí najít rovnováhu mezi potřebou výměny informací a opatrností před porušením soutěžního práva. Aby se předešlo vyšetřování ze strany soutěžních autorit, je potřeba dbát několika pravidel:

- (i) až do uskutečnění spojení musí strany zůstat soutěžiteli, zakazuje se jakákoli koordinace jejich obchodních činností;
- (ii) informace se mohou vyměňovat, až když je to nevyhnutelné;

³¹ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-260/1 *Welded Steel Mesh* [1989], bod 207. (překlad autora)

³² Viz Pokyny, bod 62.

³³ Srov. CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1260.

- (iii) je zakázáno vyměňovat citlivé obchodní informace, například o cenách, budoucích tržních strategiích, zákaznických seznamech, zákaznických smluvních podmínkách apod.;
- (iv) je potřeba omezit subjekty, které mají přístup k informacím; a
- (v) je potřeba zamezit oboustranné výměně informací, která implikuje dojem koordinace.³⁴

2.3.2 Vertikální výměna informací

Pro fungující obchodní styk je nevyhnutelné, aby si obchodní partneři sdělovali informace. Komise dospěla k závěru, že za jistých okolností může výměna citlivých obchodních informací mezi soutěžiteli probíhat i prostřednictvím třetího subjektu, jejich společného smluvního partnera. Z tohoto důvodu je důležité rozlišovat případy, kdy je sdělování informací smluvnímu partnerovi přípustné (a z pohledu obchodu často nevyhnutelné) a případy, které jsou již za hranicí přípustnosti, kdy společný smluvní partner se stane pouhým prostředníkem, pomocí kterého si ve skutečnosti vyměňují informace samotní konkurenti. Taková interakce mezi soutěžiteli se označuje jako vertikální výměna informací. Její následky jsou obdobné jako při horizontální výměně, tedy výměně probíhající přímo mezi soutěžiteli.

Vertikální výměna informací porušuje soutěžněprávní pravidla, pokud kumulativně naplňuje několik kritérií. V první fázi, tzv. A – B fázi, musí A přímo sdělit citlivou obchodní informaci smluvnímu partnerovi B s úmyslem, že B tuto informaci zprostředkuje dál, jednomu nebo více konkurentům A, kteří jsou rovněž smluvními partnery B. V druhé fázi, tzv. B – C fázi, B získanou informaci podle očekávání sdělí C, přičemž C se na tuto informaci, pokládajíc ji za pravdivou, spolehne při svém rozhodování. Na jedné straně se tedy předpokládá dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě, na straně druhé omezení hospodářské soutěže.³⁵

³⁴ Srov. GOTTS, I. K.; MILLER, M. M. *Information Sharing in the Pre-Merger Context: How to Avoid Antitrust Liability. ALI-ABA's Practice Checklist Manual on Advising Business Clients II: Checklists, Forms and Advice from The Practical Lawyer*. 1. vyd. ALI-ABA Committee on Continuing Professional Education, 2000, s. 111. Srov. také recentní rozhodnutí Odvolacího soudu Spojených států amerických pro sedmý obvod (*United States Court of Appeals for the Seventh Circuit*) ve věci č. 09–1152 *Omnicare Inc. v UnitedHealth Group, Inc.* [10. ledna 2011].

³⁵ Pro zjednodušení používám schéma, které používá O. Odudu. Srov. ODUDU, O. Indirect Information Exchange: The Constituent Elements of Hub and Spoke Collusion. *European Competition Journal*. 2011, č. 2. Autor předmětnou výměnu informací označuje jako A-B-C koordinace, přičemž A a C jsou soutěžitelé operující na stejné úrovni trhu (výroby nebo distribuce) a B je jejich společný smluvní partner

Podle Evropské komise zásadně není problematická vertikální výměna informací mezi výrobcí a prodejci, týká-li se tato pouze prodeje předmětného výrobce. Avšak výměnu informací, které umožňují identifikaci konkrétních prodeje konkurentům a které jsou zároveň způsobilé narušit konkurenční vztah mezi soutěžiteli, bude Komise pravděpodobně považovat za podezřelou.³⁶

Jako příklad vertikální výměny informací literatura uvádí dva příklady, které se objevily před britským národním soutěžním úřadem.³⁷ V prvním úřad rozhodoval o vertikální výměně informací ve věci *Replica Football Kit*³⁸. Vyšetřování odhalilo existenci vícero dohod a jednání ve vzájemné shodě, jejichž účelem byla regulace minimálních cen replik fotbalových dresů včetně nejprodávanějších triček. Jednání vzniklo na základě tlaku ze strany jednoho z prodejců, který vyhrožoval zrušením svých objednávek od výrobce z důvodu agresivních slev svého konkurenta. Výrobce následně donutil předmětného prodejce ke zvýšení cen a rovněž umožnil cenovou koluzi mezi prodejci tím, že jednotlivým prodejcům sděloval prodejní ceny jejich konkurentů. Úřad udělil pokutu oběma stranám, výrobcí i prodejcům.

Podobný skutkový stav řešil britský soutěžní úřad v rozhodnutí *Hasbro*³⁹, ve kterém dospěl k závěru, že výrobce hraček a jeho dva odběratelé (prodejci) uzavřeli dohodu o nezákonném určení cen. V tomto případě výrobce uzavřel samostatné dvoustranné dohody s každým z prodejců, přičemž oba souhlasili s prodejem určených hraček za doporučenou prodejní cenu. Navíc tím, že výrobce zveřejnil cenovou politiku jednoho prodejce druhému, vznikla mezi účastníky trojstranná dohoda.

operující na jiné úrovni trhu. Viz *ibid.*, s. 218 a další pro důkladnější rozbor. Autor vertikální výměnu informací označuje pojmem *hub-and-spoke collusion*.

³⁶ Srov. OECD – Directorate for Financial and Enterprise Affairs, Competition Committee. *OECD Policy Roundtables – Information Exchanges Between Competitors under Competition Law 2010* (DAF/COMP(2010)37), s. 31. Srov. také rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992], bod 53.

³⁷ Viz například ODUDU, O. Indirect Information Exchange: The Constituent Elements of Hub and Spoke Collusion. *European Competition Journal*. 2011, č. 2, s. 207.

³⁸ Viz rozhodnutí britského soutěžního úřadu (*Office of Fair Trading*) ve věci č. CP/0871/01 *Replica Football Kit* [1. srpna 2003].

³⁹ Viz rozhodnutí britského soutěžního úřadu (*Office of Fair Trading*) ve věci č. CA98/8/2003 *Hasbro* [21. listopadu 2003].

2.3.3 Rozšiřování informací prostřednictvím nezávislé třetí strany

Na trhu v současné době působí několik konzultačních společností⁴⁰, jejichž předmět podnikání se váže k poskytování *business intelligence*, monitorování trhu, získávání, zpracovávání a následném prodávání dat a studií subjektům, kteří o ně projeví zájem. Často jsou předmětné studie zadány přímo jednotlivými společnostmi s úmyslem lépe analyzovat a pochopit události v jejich oblasti podnikání. Jak trefně uvádí jedna z konzultačních společností, tyto studie slibují například, „*pomoc při přeměně dat pocházejících z finančních, výrobních a prodejních systémů v užitečné a smysluplné informace, které v případě potřeby distribuují těm, kteří je potřebují. [...] vedoucím pracovníkům ve společnosti [tím umožňují] činit včasná a informovaná rozhodnutí.*“⁴¹

Komise zatím žádnou podobnou aktivitu neoznačila za nezákonnou, ačkoliv se rozšiřování citlivých informací (zejména tržních podílů), dle mého názoru, pohybuje na samé hranici legality. Důvodu pro takový přístup Komise je více:

- (i) v těchto případech nedochází ke skutečné výměně informací mezi soutěžiteli, protože informace konzultační společnost získává z trhu a nikoliv přímo od dodavatelů; není tak splněna jedna z podmínek pro aplikaci článku 101 SFEU (existence smlouvy mezi soutěžiteli, jednání ve vzájemné shodě, nebo rozhodnutí sdružení podniků);⁴²
- (ii) informace, které se ve výzkumu trhu používají, jsou většinou veřejně přístupné; pocházejí z různých zdrojů, například z veřejných databází a rejstříků, internetových stránek soutěžitelů, marketingových brožur, státních úřadů, novin a dalších médií, ale i ze sociálních sítí a on-line diskusních fór; a
- (iii) využití konzultačních společností pro získání *business intelligence* umožňuje úsporu nákladů, čímž společnosti zvyšují svou efektivitu.⁴³

⁴⁰ Mezi nejznámější patří například SAP, Oracle, IBM a další.

⁴¹ Viz informační brožuru společnosti SAP. *SAP Thought Leadership – Proč má smysl business intelligence i pro podniky střední velikosti.* [online] [cit. 25. února 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.sap.com/cz/sme/solutions/pdf/5835_TL_50098162_csCZ.pdf>.

⁴² Srov. rozhodnutí Komise ve věci č. L-1/10 *Wirtschaftsvereinigung Stahl* [1998], bod 58.

⁴³ Srov. CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1262.

2.3.4 B2B elektronická tržiště⁴⁴

Označení B2B (ang. *business-to-business*) se používá pro obchodní vztahy mezi podnikateli. Protipólem jsou vztahy B2C (ang. *business-to-customer*), tj. vztahy mezi podnikateli a koncovými zákazníky. B2B vztahy jsou realizovány prostřednictvím různých webových aplikací, elektronických portálů, obchodů apod. Představují jednu ze složek elektronického podnikání (ang. *e-business*).

B2B elektronická tržiště (ang. *B2B e-marketplaces*) jsou *software* programy, jejichž hlavním účelem je zprostředkování online transakcí a umožnění efektivnější spolupráce v rámci sítě prodejců a kupujících.⁴⁵ Souvisí s tím poměrně široké spektrum zpřístupněných informací oběma stranám, jak prodávajícím, tak kupujícím. Typickými jsou zejména informace o cenách, dostupnosti produktů nebo jiných obchodních podmínkách.

Předpokladem pro fungování B2B elektronických tržišť je internet, tj. platforma s možností univerzálního přístupu a schopností rychlého přenosu dat, což ještě znásobuje riziko jejich zneužití k protisoutěžním aktivitám. R. Whish vyjadřuje obavu, aby se elektronická chatovací místnosti nestala moderním „*ekvivalentem zakouřených místností devatenáctého a dvacátého století*.“⁴⁶

Pokyny úpravu B2B elektronických tržišť neobsahují. Není však důvod předpokládat, že by Komise případné rozhodování postavila na jiných principech než těch, které jsou obsaženy v Pokynech při jiných typech porušení článku 101 SFEU. Komise ve většině rozhodovaných případů uznala, že výhody, které B2B elektronická tržiště nabízejí, vyvažují potenciální rizika. Zároveň však trvala na eliminaci nepotřebných omezení, zejména nařídila provést opatření, která by zamezila výměně citlivých informací mezi jednotlivými členy B2B tržiště.⁴⁷ Toho lze dosáhnout

⁴⁴ Podrobněji viz například PRESSEY, A. D.; ASHTON, J. K. The antitrust implications of electronic business-to-business marketplaces. *Industrial Marketing Management*. 2009, č. 38 (4), s. 468–476 a BUCHHOLD, F. *Business to Business. Internet-Marktplätze im Blickpunkt des europäischen und deutschen Kartellrechts*. Berlin: Tenea Verlag für Medien, 2004.

⁴⁵ Srov. LÜKING, J. B2B e-marketplaces and EU competition law: where do we stand? *Competition Policy Newsletter*, říjen 2001, s. 16.

⁴⁶ Viz WHISH, R. BAILEY, D. *Competition Law*. 7. Vyd. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 547.

⁴⁷ Viz například Commission Press Release IP/02/1560, „*Commission clears GF-X air freight trading platform between several European airlines*“; Commission Press Release IP/02/943, „*Commission clears electronic multi-bank trading platform for foreign exchange products*“; Commission Press Release IP/02/761, „*Commission approves the creation of the inreon online reinsurance exchange*“; Commission Press Release IP/01/1155, „*Commission clears the creation of the Covinsit Automotive Internet Marketplace*“. Například v posledně uvedeném případě Komise udělila souhlas s vytvořením

prostřednictvím technických řešení, jakými je například firewall a systém kódování nebo smluvními ustanoveními omezujícími četnost informací, úroveň jejich agregace atp.⁴⁸

3. Posouzení podle čl. 101 odst. 1 SFEU

3.1 Úvodní poznámky

Výměna informací mezi soutěžiteli nezakládá automaticky porušení soutěžního práva. K porušení dojde, když výměna naplní všechny znaky kartelového jednání narušujícího hospodářskou soutěž, které vymezuje článek 101 odst. 1 SFEU. Toto ustanovení zakazuje „*veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.*“ Poslední znak dovozuje judikatura v podobě doktríny *de minimis*. Rozboru uvedených znaků se podrobněji věnuji v následujících podkapitolách.

3.2 Podnik

Adresátem soutěžního práva Evropské unie je podnik (ang. *undertaking*, něm. *Unternehmen*). Vzhledem k tomu, že se nikde v evropských předpisech nenachází jeho přesná definice, je vymezení termínu „podnik“ ponecháno na judikatuře a aplikační praxi. Základní definice se nachází v rozhodnutí ESD ve věci *Höfner & Elser v Macrotron GmbH*⁴⁹, ve kterém je pojem podniku chápán jako „*jednotka vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na její právní formu či způsob financování.*“⁵⁰

Základní znaky podniku ve smyslu evropského soutěžního práva tedy jsou:

elektronického tržiště šesti výrobců automobilů. V odůvodnění Komise uvedla, že ve všeobecnosti mají B2B elektronická tržiště prosoutěžní efekt. Vytvářejí transparentnější tržní podmínky, integrují trhy, umožňují vznik efektivit tím, že zjednodušují hledání informací atd. a v důsledku tím snižují ceny pro koncového zákazníka. Spokojenost Komise plynula i z toho, že *Covinsit* byl otevřen pro všechny společnosti na nediskriminační bázi, umožňoval členům účast i v jiných B2B výměnách a poskytoval adekvátní ochranu údajů včetně firewalls a bezpečnostních pravidel.

⁴⁸ Srov. CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1262 nebo FRENZ, W. *Handbuch Europarecht: Band 2: Europäisches Kartellrecht*. 1. vyd. Berlin: Springer, 2006, s. 181.

⁴⁹ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-41/90 *Höfner & Elser v Macrotron GmbH* [1991] ECR I-1979.

⁵⁰ Viz *ibid.*, bod 21. (překlad použitý z MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 85)

- (i) jednotka, resp. entita (bez ohledu na její právní formu či způsob financování); a
- (ii) výkon hospodářské činnosti.⁵¹

Podnik jako jednotka nemusí být spjat pouze s jedním subjektem, ale může jím být i skupina společností (koncern) nebo dokonce nonsubjekt. I. Pelikánová v tomto smyslu podnik vymezuje jako „*ekonomickou dynamickou a produkční jednotku zahrnující v sobě všechno, co k její funkčnosti přispívá, tedy i právní subjekty*“.⁵² Kromě toho musí v rámci podniku probíhat výkon určité hospodářské činnosti, která je rozhodovací praxí Komise a evropských soudů vymezena jako „*jakákoliv aktivita spočívající v nabízení zboží a služeb na daném trhu*“.⁵³ O. Odudu za „hospodářskou činnost“ považuje činnost, která kumulativně naplňuje následující znaky:

- (i) spočívá v nabízení zboží nebo služeb na trhu;
- (ii) je s ní spojeno hospodářské nebo finanční riziko; a
- (iii) má potenciál ke generování zisku.⁵⁴

S ohledem na zaměření této diplomové práce si na tomto místě dovolím zopakovat, že protisoutěžního chování se může dopustit i sdružení podniků. V takovém případě Komise zpravidla nebude zkoumat, zda sdružení vykonává hospodářskou činnost nebo je samo podnikem, ale dovozuje splnění těchto podmínek u jednotlivých členů předmětného sdružení.⁵⁵ Takovým sdružením podniků jsou nepochybně i obchodní asociace.

3.3 Dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě

Výměna informací, která probíhá na základě dohody mezi soutěžiteli je nejjednoznačjším porušením článku 101 odst. 1 SFEU. Článek však dopadá

⁵¹ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 85).

⁵² Viz PELIKÁNOVÁ, I. *Pojem podniku, soutěžní právo a přičitatelnost odpovědnosti (český a komunitární aspekt)*. [online] [cit. 20. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://www.antitrust.cz/pojem-podniku-soutezni-pravo-a-pricitatelnost-odpovednosti-cesky-a-komunitarni-aspekt-p-4.html>>.

⁵³ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-35/96 *Commission v Italy* [1998] ECR I-3851, bod 36 nebo spojená rozhodnutí ESD ve věci č. C-180/98 a další *Pavlov* [2000] ECR I-6451. (překlad použitý z PETR, M. et al. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 82)

⁵⁴ Viz ODUDU, O. *The Boundaries of EC Competition Law: The scope of Article 81*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2006, s. 26–45.

⁵⁵ Srov. PETR, M. et al. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 89.

i na výměnu, kdy formálně žádná smlouva uzavřena nebyla, ale daný způsob koordinace „vědomě nahrazuje rizika vzájemné konkurence praktickou kooperací.“⁵⁶ ESD v rozhodnutí ve věci *Asnef-Equifax v Ausbanc*⁵⁷ uvádí, že „není z hlediska posouzení podle článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie důležité přesně kvalifikovat formu takto zavedené spolupráce,“⁵⁸ tj. zda vznikla na základě (i) dohody mezi podniky (ang. *agreements between undertakings*, něm. *Vereinbarungen zwischen Unternehmen*); (ii) jednání ve vzájemné shodě (ang. *concerted practices*, něm. *aufeinander abgestimmte Verhaltensweisen*); nebo (iii) rozhodnutí sdružení podniků (ang. *decisions by associations of undertakings*, něm. *Beschlüsse von Unternehmensvereinigungen*).

Pro vznik jednání ve vzájemné shodě postačuje, když pouze jeden podnik sdělí strategické údaje svému konkurentovi či konkurentům a ti je přijmou.⁵⁹ Při rozhodování není podstatné ani to, jestli si společnost od konkurenta strategické údaje vyžádala. V případě, že její reakce neobsahuje jednoznačné prohlášení, že si údaje dostávat nepřeje, předpokládá se „že tyto informace přijala a přizpůsobila tomu své tržní chování.“⁶⁰ ESD v rozhodnutí *T-Mobile Netherlands*⁶¹ uvádí, že „není vyloučeno, že v závislosti na struktuře trhu může jediný kontakt [...] v zásadě postačovat k tomu, aby se dotyčné podniky vzájemně shodly na chování na trhu a dospěly tak k praktické spolupráci, která nahradí hospodářskou soutěž a rizika s ní spojená.“⁶² Pokyny dodávají, že jednání ve vzájemné shodě obvykle nepředstavuje situace, kdy „společnost učiní jednostranné oznámení, které je rovněž veřejné, například prostřednictvím

⁵⁶ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 48/69 *Imperial Chemical Industries Ltd. v Commission* [1972] ECR 619, bod 64.

⁵⁷ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-238/05 *Asnef-Equifax v Ausbanc* [2006] ECR I-11125.

⁵⁸ Viz *ibid.*, bod 31-32.

⁵⁹ Viz například spojená rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-25/95 a další *Cimenteries* [2000] ECR II-491, bod 1849, v němž se uvádí, že „pojem jednání ve vzájemné shodě skutečně předpokládá existenci kontaktů. Tato podmínka je však splněna, jestliže jeden soutěžitel požaduje, aby mu jiný soutěžitel oznámil své úmysly nebo své budoucí chování na trhu, nebo jestliže toto oznámení alespoň přijal.“

⁶⁰ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-199/92 P *Hüls* [1999] ECR I-4287, bod 162 a rozhodnutí ESD ve věci č. C-49/92 P *Anic Partecipazioni* [1999] ECR I-4125, bod 121. Viz rovněž stanovisko generální advokátky Kokott ve věci č. C-8/08 *T-Mobile Netherlands* [2009] ECR I-4529, bod. 54, které uvádí, že „jestliže pouze jeden podnik sdělí svým konkurentům strategické informace týkající se jeho budoucí obchodní politiky, snižuje to u všech dotčených soutěžitelů strategickou nejistotu ohledně budoucího fungování trhu a zvyšuje to riziko omezení hospodářské soutěže a podvodného jednání.“

⁶¹ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-8/08 *T-Mobile Netherlands* [2009] ECR I-4529.

⁶² Viz *ibid.*, bod 59.

tisku.“⁶³ Tento postoj vychází z rozhodnutí ESD ve věci *Wood Pulp*⁶⁴, které říká, že veřejné oznámení zvyšování cen ještě před jejich vlastním zvýšením, nezakládá samo o sobě porušení článku 101 SFEU.⁶⁵

Poslední formou porušení článku 101 odst. 1 SFEU je „rozhodnutí sdružení podniků.“ Právní forma takového rozhodnutí není důležitá. Teoreticky může jakákoliv činnost sdružení, která je orientována na koordinaci chování jeho členů, zakládat rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu článku 101 odst. 1 SFEU.⁶⁶ Dle rozhodovací praxe Komise jsou za takové rozhodnutí považována například (i) stanovy sdružení podniků⁶⁷; nebo (ii) interní směrnice regulující jeho činnost⁶⁸. Nevyžaduje se, aby rozhodnutí členy sdružení podniků zavazovalo. I neformální rozhodnutí, prosté doporučení, nebo dokonce rozhodnutí, jež bylo učiněno orgánem, který k tomu jinak není oprávněn, může odůvodnit aplikaci článku 101 odst. 1 SFEU.⁶⁹

Pro zjednodušení je na mnoha místech této diplomové práce použito termínu „dohoda,“ přičemž jeho obsah není pojímán civilisticky, ale ve výše uvedeném slova smyslu, tj. zahrnuje (i) dohody mezi podniky; (ii) jednání ve vzájemné shodě; a (iii) rozhodnutí sdružení podniků.

3.4 Vliv na obchod mezi členskými státy

Aplikace článku 101 odst. 1 SFEU je limitována na dohody, které mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy. Tato podmínka je vnímána jako jisté jurisdikční pravidlo, které určuje „hranici mezi oblastmi, které pokrývá právo [Evropské unie] a právo členských zemí.“⁷⁰ Klauzule je v evropském soutěžním právu vykládána poměrně liberálně, a k jejímu naplnění musí „být možné s dostatečnou mírou

⁶³ Viz Pokyny, bod 63.

⁶⁴ Viz spojená rozhodnutí ESD ve věci č. C-89/85 a další *A. Ahlström Osakeyhtiö and others v Commission* [1993] ECR I-01307.

⁶⁵ Viz *ibid.*, bod 59–65.

⁶⁶ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 45/85 *Verband der Sachversicherer e. V. v Commission* [1987] ECR 405 nebo spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 96/82 a další *NV IAZ International Belgium and others v Commission* [1983] ECR 3369.

⁶⁷ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-260/24 *National Sulphuric Acid Association* [1980].

⁶⁸ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-318/17 *Visa International – Multilateral Interchange Fee* [2002].

⁶⁹ Srov. VAN BAEL, I.; BELLIS, J. F. *Competition Law of the European Community*. 4 vyd. Haag: Kluwer Law International, 2005, s. 436. Srov. rovněž rozhodnutí ESD ve věci č. C-45/85 *Verband der Sachversicherer e. V. v Commission* [1987] ECR 405 nebo spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 96/82 a další *NV IAZ International Belgium and others v Commission* [1983] ECR 3369.

⁷⁰ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 22/78 *Hugin Kassaregister AB v Commission* [1979] ECR 1869, s. 1899. (překlad autora)

pravděpodobnosti založené na souhrnu objektivních právních anebo skutkových faktorů předvídat, že [taková dohoda] může mít přímý nebo nepřímý, skutečný nebo potenciální vliv na způsob obchodu mezi členskými státy, čímž může ohrozit cíl dosažení jednotného trhu ve všech členských státech.⁷¹

K objasnění této podmínky vydala Komise v roce 2004 samostatné oznámení⁷². Obsahuje pomůcky, které usnadňují určení, zda dohoda má či nemá vliv na obchod mezi členskými státy. Kupříkladu dohoda mezi podniky, jejichž společný tržní podíl na kterémkoliv dotčeném trhu nepřesáhne 5%, nebo v případě horizontálních dohod společný komunitární obrat dotčených podniků, ohledně dotčených produktů, nepřesáhne 40 mil. EUR, nebude mít zpravidla znatelný vliv na obchod mezi členskými státy.⁷³

3.5 Narušení hospodářské soutěže jako účel nebo důsledek

Dalším znakem skutkové podstaty zakázaných dohod je „narušení hospodářské soutěže,“ at' již ve formě účelu nebo důsledku. Je sporné, kde přesně leží hranice mezi dohodami, jejichž účelem je narušení hospodářské soutěže, a dohodami, jejichž důsledkem je narušení hospodářské soutěže. Při posuzování není podstatná subjektivní vůle stran, ale „podmínky a právní a ekonomický kontext, ve kterém byla dohoda uzavřena, a jednání stran.“⁷⁴ Správné rozlišení mezi nimi je důležité z hlediska aplikace příslušných ustanovení soutěžněprávních předpisů⁷⁵ a soutěžní autority na ně hledí „alternativně“⁷⁶.

⁷¹ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 42/84 *Remia v Commission* [1985] ECR 2545, bod 22. (překlad použitý z MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 156)

⁷² Viz Pokyny o konceptu účinku na obchod obsaženém v článcích 81 a 82 (*Guidelines on the effect on trade concept contained in Article 81 and 82*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 81–96.

⁷³ Viz. *ibid.*, bod 52.

⁷⁴ Viz spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 96/82 a další *NV IAZ International Belgium and others v Commission* [1983] ECR 3369, bod 25. (překlad autora)

⁷⁵ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 150.

⁷⁶ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 56/65 *Société Technique Minière v Maschinenbau Ulm* [1966] ECR 235, s. 375. K obdobnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud České republiky, který uvedl, že „podmínku existence cílů či následků protisoutěžního jednání soutěžitelů pro posouzení protiprávnosti dohody, postačuje splnit alternativně. Je tedy pouze na soutěžním úřadu, zda se bude při posuzování protisoutěžního charakteru dohody zabývat primárně jejím cílem či jejími následky. Jak je však z judikatury zřejmé, běžně budou soutěžní úřady v první řadě své úsilí směřovat k prokázání protisoutěžního cíle, neboť pokud má dohoda protisoutěžní cíl, není již nutné zjišťovat její účinky na relevantním trhu [...]“ Viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky ve věci č. 1 Afs 78/2008 *Stavební spořitelny* [25. února 2009].

3.5.1 Protisoutěžní výměna informací podle svého účelu

Paralelu k protisoutěžní výměně informací podle svého účelu (ang. *by object*, něm. *die eine Verhinderung bezweckt*) použila generální advokátka J. Kokott ve svém stanovisku k věci *T-Mobile Netherlands*⁷⁷. V něm přirovnala narušení soutěže podle svého účelu k institutu ohrožovacích trestných činů (ang. *risk offences*, něm. *Gefährungsdelikte*). Jako příklad uvedla osobu řídící pod vlivem omamných látek, která je ve většině právních řádů odpovědná za trestný čin či přestupek nezávisle na tom, jestli ve skutečnosti někoho ohrozila.⁷⁸

Obecně platí, že u praktik, jejichž škodlivost je tak vysoká, že jsou považovány za protisoutěžní podle svého účelu, není nutno zkoumat jejich skutečný protisoutěžní účinek na trh. Taková dohoda však být vyňata z posouzení podle článku 101 odst. 1 SFEU, pokud naplní kritéria článku 101 odst. 3 SFEU.⁷⁹

Komise v bodě 74 Pokynů za protisoutěžní výměnu podle svého účelu považuje „výměnu informací mezi soutěžiteli týkajících se individualizovaných údajů o plánovaných budoucích cenách nebo množstvích“, a dodává, že soukromé výměny⁸⁰ takových údajů „budou obvykle považovány za kartely a jako takové pokutovány, jelikož mají obvykle za cíl stanovení cen nebo množství.“⁸¹ Není přitom podstatné, jestli výměna skutečně má přímý účinek na výšku ceny určenou pro zákazníka. K tomu ESD v rozhodnutí *T-Mobile Netherlands*⁸² uvádí, že „aby bylo jednání ve vzájemné shodě považováno za praktiku s protisoutěžním účelem, postačí, když má potenciál negativně ovlivnit soutěž. Jinými slovy, s přihlédnutím ke specifickému právnímu a ekonomickému kontextu, musí být jednání ve vzájemné shodě schopné v konkrétním případě vyústit ve vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na vnitřním trhu. Jestli se to ve skutečnosti

⁷⁷ Viz stanovisko generální advokátky Kokott ve věci č. C-8/08 *T-Mobile Netherlands* [2009] ECR I-4529.

⁷⁸ Viz, *ibid.*, bod 47.

⁷⁹ Srov. BENNETT, M.; COLLINS, P. *The Law and Economics of Information Sharing: the Good, the Bad and the Ugly*. *European Competition Journal*. 2010, č. 2, s. 314. Srov. rovněž FAULL, J.; NIKPAY, A. *The EC Law of Competition*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1999, s. 83–85.

⁸⁰ Naproti tomu platí, že veřejná oznámení plánovaných individualizovaných cen mohou vést k efektivnosti a je méně pravděpodobné, že budou mít protisoutěžní účinek. Srov. BENNETT, M.; COLLINS, P. *The Law and Economics of Information Sharing: the Good, the Bad and the Ugly*. *European Competition Journal*. 2010, č. 2, s. 334.

⁸¹ Viz Pokyny, bod 74.

⁸² Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-8/08 *T-Mobile Netherlands* [2009] ECR I-4529.

stane a v jakém rozsahu má význam jenom pro určení výšky pokuty a posouzení nároku na náhradu škody.“⁸³

Za protisoutěžní výměnu dle svého účelu byla označena například dohoda v rozhodnutí *Bananas*⁸⁴. Komise v něm vyšetřovala dovozce banánů, kteří si mezi sebou pravidelně, většinou den předem, sdělovali informace o plánovaných cenách banánů na následující týden. Kromě toho mezi dovozci existoval systém monitorování již stanovených individuálních cen. Komise na základě výše uvedeného dospěla k závěru, že účelem předmětného jednání ve vzájemné shodě bylo omezit nejistotu ohledně chování konkurentů při určování cen. Následně dvěma z nich uložila pokutu v souhrnné výši 60 300 000 EUR. Společnosti *Chiquita*, která se sice jednání rovněž účastnila, ale podala žádost o *leniency*, byla pokuta odpuštěna.⁸⁵

3.5.2 Protisoutěžní výměna informací podle svého účinku

Za situace, kdy není možné určit protisoutěžní účel podle výše vymezených pravidel, bude třeba v každém jednotlivém případě posoudit, jestli má dohoda potenciál narušit soutěž na základě svého účinku (tzv. *by effect*, něm. *die eine Verhinderung bewirkt*). Takové posouzení vyžaduje celkovou analýzu účinků výměny informací na trh, jinými slovy úplný přezkum kontextu, ve kterém se předmětná výměna informací uskutečnila.⁸⁶ Zkoumá se, zda je způsobila ovlivnit jeden (či několik) z parametrů hospodářské soutěže, jako je cena, objem výroby, jakost výrobku, rozmanitost výrobku nebo inovace. Potenciální omezující účinky na hospodářskou

⁸³ Ibid., bod 31. (překlad autora) Obdobně rozhodl i Nejvyšší správní soud České republiky, který uvedl že „Zákon o ochraně hospodářské soutěže je založen na principu *potencionální soutěže*, takže na jeho základě lze působit preventivně. Není proto nutné, aby zákonem zakázaná dohoda k narušení hospodářské soutěže skutečně vedla, nebo aby následek fakticky již nastal. K vyvození postihu je možno přistoupit i tehdy, je-li zde taková dohoda, ev. rozhodnutí, které k takovému následku může vést.“ Viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky 1 As 19/2006 *Komora veterinárních lékařů* [9. ledna 2007].

⁸⁴ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. COMP/39188 *Bananas* [2008]. Z novějších rozhodnutí viz například usnesení Tribunálu ve věci č. T-454/07 *Prym v Commission* [2012], ve kterém byla výměna obchodně citlivých informací určena k tomu, aby umožnila stanovení cen a rozdělení zákazníků.

⁸⁵ Jako jisté vodítko pro posouzení výměny informací jako protisoutěžní podle svého účelu může sloužit rozhodnutí Krajského soudu v Brně ve věci *Delta Pekárny*, ve kterém soud konstatoval, že rozeslání oznámení o zvýšení cen ve stejný den, stanovení stejného dne účinnosti jejich zvýšení, jakož i dalších shodných znaků dopisů, které byly zaslány odběratelům (např. stejná fikce souhlasu, pokud nedojde k odmítnutí) „není racionálně jinak zdůvodnitelné, než jednáním ve vzájemné shodě.“ Viz rozhodnutí Krajského soudu v Brně ve věci č. 62 Ca 16/2009-375 *Delta Pekárny* [21. října 2010], s. 58.

⁸⁶ Srov. WHISH, R. BAILEY, D. *Competition Law*. 7. Vyd. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 543.

soutěž je nutno následně „porovnat se situací, která by panovala při neexistenci této konkrétní výměny informací.“⁸⁷

Evropská komise za tímto účelem posuzuje zejména následující faktory:

- (i) charakteristiku vyměňovaných informací; a
- (ii) strukturu relevantního trhu.⁸⁸

Tento přístup jasně vyjádřil i ESD ve věci *Asnef-Equifax v Ausbanc*⁸⁹, když uvedl, že „kompatibilita systému pro výměnu informací [...] nemůže být posuzována abstraktně. Záleží na ekonomických podmínkách na relevantním trhu a specifických charakteristikách předmětného systému, jako je, zejména, jeho účel, podmínky přístupu k němu a účast v něm, jakož i druh vyměňovaných informací – zda jsou například veřejné nebo soukromé, souhrnné nebo detailní, historické nebo současné – četnost takových informací a jejich význam pro stanovení cen, objemu nebo podmínek služby.“⁹⁰

3.5.2.1 Charakteristika vyměňovaných informací

Je přirozené, že ne každá informace umožňuje soutěžitelům předvídat budoucí chování jejich konkurentů na trhu. Takový účinek mají jenom informace s určitými speciálními vlastnostmi. Charakteristiku těchto vlastností přibližuje následující text. Kopíruje hodnocení Komise a evropských soudů, o které se opírají i národní soutěžní orgány a soudy.

Předmět vyměňovaných informací

Předmět vyměňovaných informací, tj. zda se týkají ceny, množství, obchodních strategií, vývoje a výzkumu atd., má zásadní význam pro jejich posouzení. Evropská komise konstantně považuje za nejstrategičtější ty informace, které souvisí s cenami

⁸⁷ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-7/95 P *John Deere v Commission* [1998] ECR I-3111, bod 76 nebo rozhodnutí ESD ve věci č. 31/80 *L'Oréal v De Nieuwe AMCK* [1980] ECR 3775, bod 19.

⁸⁸ Srov. bod 75 Pokynů. V Sedmé zprávě o politice hospodářské soutěže z roku 1997 uvedla Komise tři obecná kritéria, které bude při posuzování dohod o výměně informací následovat: (i) druh informací, které jsou předmětem výměny; (ii) strukturu relevantního trhu; a (iii) skutečnost, že tato forma kooperace mezi společnostmi za normálních okolností zvyšuje jenom informovanost na straně prodejců a zamezuje přístupu k informacím na straně zákazníků. Viz European Communities – Commission. Seventh Report on Competition Policy, 1977, s. 19-20.

⁸⁹ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-238/05 *Asnef-Equifax v Ausbanc* [2006] ECR I-11125.

⁹⁰ Ibid., bod 54. (překlad autora)

(například skutečné ceny, slevy, zvýšení, snížení nebo rabaty) nebo s množstvím.⁹¹ Podle Komise pro výměnu takových informací neexistuje jiné vysvětlení než „*touha koordinovat tržní strategie a vytvořit podmínky soutěže, které se odchyľují od normálních podmínek na trhu tím, že nahradí rizika cenové soutěže praktickou kooperací.*“⁹² Je důležité mít na zřeteli, že výměna obzvlášt' citlivých informací může být posouzena jako protisoutěžní výměna informací podle svého účelu. V Pokynech se mezi další strategické informace řadí informace související se „*seznamy zákazníků*“⁹³, *výrobními náklady, množstvím, obratem, prodejem, kapacitami*⁹⁴, *jakostí, marketingovými plány, riziky, plány, investicemi*⁹⁵, *technologemi, programy výzkumu a vývoje a jejich výsledky.*“⁹⁶

Analýzu předmětu citlivých informací nelze provádět izolovaně, ale v úzké souvislosti s ekonomickým kontextem a možným rizikem koluzivního chování. Například informace týkající se dodávek zákazníkům je relevantní v případě, že se koluzivní jednání orientuje na alokaci zákazníků, ale taková informace je víceméně bezcenná při snaze o koluzi ohledně určení výšky slev.⁹⁷

Veřejné / neveřejné informace

Obecně platí, že výměna „skutečně veřejných informací“ (ang. *genuinely public information*, něm. *echte öffentliche Informationen*) nepředstavuje problematické jednání. Při zařazení informace do této kategorie je třeba být obezřetný a nezaměňovat je s „údaji veřejně dostupnými“ (ang. *in public domain*, něm. *im öffentlichen Bereich*), jejichž výměna může článek 101 odst. 1 SFEU porušit. Co jsou skutečně veřejné informace a jak se vymezují vůči veřejně dostupným informacím, objasňují Pokyny. Komise za skutečně veřejné informace považuje „*informace, které jsou obecně stejné*“

⁹¹ Srov. rozhodnutí Komise ve věci č. L-160/1 *IFTRA* [1974], bod 43, které říká, že je „v rozporu s ustanovením článku 85 (1) Smlouvy o EHS [dnešní článek 101 odst. 1 SFEU], aby výrobce sděloval svým konkurentům základní složky své cenové politiky, jako jsou seznamy cen, slev a obchodní podmínky, které používá [...]“. (překlad autora) Srov. také rozhodnutí Komise ve věci č. L-242/10 *Cobelpa / VPN*, [1977], rozhodnutí Komise ve věci č. L-70/54 *Vegetable Parchment* [1978] a rozhodnutí Komise ve věci č. L-3/17 *Fatty Acid* [1987].

⁹² Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-242/10 *Cobelpa / VPN*, [1977], bod 29. (překlad autora)

⁹³ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-70/54 *Vegetable Parchment* [1978] a rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

⁹⁴ Viz například rozhodnutí Komise ve věci č. L-193/23 *EATA* [1999] a rozhodnutí Komise ve věci č. L-303/24 *Cimbel* [1972].

⁹⁵ Viz například rozhodnutí Komise ve věci č. L-220/27 *Zinc Producer Group* [1985].

⁹⁶ Viz Pokyny, bod 86.

⁹⁷ Srov. CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1264.

snadno dostupné pro všechny soutěžitele a spotřebitele (z hlediska nákladů na přístup).⁹⁸ Na druhé straně, veřejně dostupné informace jsou podle Komise „informace, které se nacházejí v tom, co se často nazývá veřejnou doménou a náklady spojené se získáváním těchto údajů odrazují ostatní společnosti a zákazníky, aby tyto údaje shromažďovali.“⁹⁹ Soud prvního stupně ve svém rozhodnutí *Tate & Lyle*¹⁰⁰ dodává, že ani informace získané od zákazníků (v daném případě o cenách konkurence), nemusí nutně představovat „tržní informace snadno přístupné soutěžitelům.“¹⁰¹

Úroveň detailu vyměňovaných informací

Schopnost koordinace tržních strategií jednotlivých soutěžitelů ovlivňuje i úroveň detailu vyměňovaných informací, tj. jestli se jedná o souhrnné nebo individualizované údaje. Čím je úroveň detailu vyšší, tím vyšší je možnost předvídat budoucí chování potenciálního soutěžitele a na základě toho se mu přizpůsobit.¹⁰² Výměna „skutečně souhrnných údajů,“ které Komise v Pokynech definuje jako údaje, na základě kterých je „rozpoznání informací na úrovni jednotlivé společnosti dostatečně obtížné“¹⁰³ je zpravidla považována za neproblematickou. Hranici pro určení, zda je předmětná informace dostatečně souhrnného charakteru, aby se vyhnula pozornosti soutěžních orgánů, je nutno posuzovat případ od případu. Ve věci *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*¹⁰⁴ Komise napadla výměnu poměrně detailních informací na vysoce koncentrovaných trzích a uvedla, že za situace, kdy se na trhu nachází jenom omezený počet hráčů, je identifikace jednotlivých soutěžitelů jednodušší. V rozhodnutí *CEPI-Cartonboard*¹⁰⁵ Komise nesouhlasila s výměnou informací v zemích, ve kterých působili méně než tři soutěžitelé a požadovala, aby byly takové informace sdělovány společně s informacemi o soutěžitelích z jiných zemí.

⁹⁸ Viz Pokyny, bod 92.

⁹⁹ Viz ibid., bod 92. Srov. SCHENKOVA, K. Výměna informací v rozhodovací praxi Evropské komise a národních soutěžních úřadů. *Antitrust*. 2012, č. 2, s. 78. Autorka veřejně dostupné informace definuje jako „informace sice zveřejněné a veřejnosti přístupné, ale v důsledku své aktuálnosti, přehledného a systematického řazení nebo dalších okolností nemusí být dostupné všem za srovnatelných podmínek.“

¹⁰⁰ Viz spojená rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-202/98 a další *Tate & Lyle v Commission* [2001].

¹⁰¹ Viz ibid., bod 60.

¹⁰² Srov. CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1264.

¹⁰³ Viz Pokyny, bod 89.

¹⁰⁴ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

¹⁰⁵ Viz oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/34.936/E1 *CEPI – Cartonboard* [1996].

Zároveň žádala, aby výměna informací o objednávkách probíhala jenom v případě, kdy na trhu aktivně působí minimálně deset soutěžitelů. Obdobně rozhodla ve věci *European Wastepaper Information Service*¹⁰⁶; v tomto případě požadovala existenci minimálně čtyř aktivních soutěžitelů.

Výměna souhrnných informací však soutěžitelům nezaručí, že se vyhnou vyšetřování ze strany soutěžních autorit. Na vysoce koncentrovaných oligopolních trzích je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby nebylo možné identifikovat jednotlivé hráče na trhu. Podobný závěr vyplývá i z výše uvedených příkladů. Na oligopolním trhu mohou způsobovat problémy i informace, které jsou za normálních okolností zcela neproblematické.

Stáří vyměňovaných informací

Pro účely posouzení souladu se soutěžním právem lze informace dle stáří rozdělit do tří skupin:

- (i) historické informace;
- (ii) recentní informace; a
- (iii) budoucí informace.¹⁰⁷

Je malá pravděpodobnost, že výměna historických dat povede k narušení hospodářské soutěže. Soutěžně problematická je výměna recentních a budoucích informací. Dle A. Capobianca se posledně jmenované považují za obzvláště citlivé a měly by být uchovány v rámci „*korporátních znalostí jednotlivých společností*.“¹⁰⁸ Stejně jako při posuzování souhrnnosti konkrétních údajů, ani zde není jasně stanovena prahová hodnota, kdy se údaje stávají historickými a podle Komise toto posouzení závisí na „*konkrétních vlastnostech relevantního trhu, a zejména na četnosti opětovného sjednávání cen v daném odvětví. [...] Prahová hodnota, kdy se údaje stávají historickými mimoto závisí rovněž na povaze údajů, jejich agregaci, četnosti výměny a vlastnostech relevantního trhu (například jeho stálosti a transparentnosti)*.“¹⁰⁹ Nutnost individuálního posouzení lze pozorovat na rozhodovací praxe Komise, která

¹⁰⁶ Viz oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/32.076 *European Wastepaper Information Service* [1987].

¹⁰⁷ Srov. FAULL, J.; NIKPAY, A. *The EC Law of Competition*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1999, s. 429.

¹⁰⁸ CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1265.

¹⁰⁹ Viz Pokyny, bod 90.

ve věci *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*¹¹⁰ za historické považovala informace starší než jeden rok, ale v rozhodnutí *CEPI-Cartonboard*¹¹¹ za historické považovala informace shromážděné déle než před čtyřmi týdny.

Četnost výměny informací

Poslední ze základních vlastností, které ovlivňují možnost koluzivního jednání konkurentů, je frekvence, s jakou mezi nimi výměna informací probíhá. Nejproblematictější jsou časté výměny informací. Ty společně umožňují lépe a včasně přizpůsobit své obchodní chování k chování svých konkurentů. Jak již bylo uvedeno shora, není vyloučeno, že i jediné setkání soutěžitelů může být podkladem pro sladění jejich chování a nahrazení soutěže a z ní vyplývajících rizik praktickou kooperací.¹¹²

Stejně jako ostatní vlastnosti, ani četnost nelze vnímat osamoceně, ale vždy v kontextu jiných skutečností, jakými jsou například stabilita trhu, existence dlouhodobých nebo naopak krátkodobých smluv a stáří nebo agregace vyměňovaných informací.¹¹³

3.5.2.2 Struktura relevantního trhu

Evropská komise vedle posuzování charakterových vlastností informací zkoumá rovněž strukturu relevantního trhu. Základní pravidlo je vyjádřeno v rozhodnutí Komise *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*¹¹⁴ a navazujících rozhodnutích Soudu prvního stupně a ESD. Jádrem spočívá v tom, že „protisoutěžní účinek dohod o výměně informací je pravděpodobný zejména na vysoce koncentrovaných oligopolních trzích.”¹¹⁵ Následující podkapitoly přibližují kritéria, které Komise postupně identifikovala a v jejichž světle na koncentraci a vlastnosti trhu nazírá.

¹¹⁰ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

¹¹¹ Viz oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/34.936/EI *CEPI – Cartonboard* [1996].

¹¹² Viz rozhodnutí Komise ve věci ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992], bod 59.

¹¹³ Srov. Pokyny, bod 91.

¹¹⁴ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

¹¹⁵ Viz rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-35/92 *John Deere v Commission* [1994] ECR II/957, bod 51 a rozhodnutí ESD ve věci č. C-7/95 P *John Deere v Commission* [1998] ECR I-3111, bod 88.

Počet hráčů na relevantním trhu a jeho koncentrace

Roztříštěný trh, tj. trh, na kterém aktivně působí vysoký počet vzájemně soutěžících hráčů, zpravidla nevzbuzuje zvýšenou pozornost soutěžních autorit. Ve věci *EUDIM*¹¹⁶ Komise rozhodla, že výměna informací na trhu čítajícím více než tři tisíce společností nemá znatelný účinek na soutěžní strukturu trhu. To neplatí při výměně informací na oligopolních trzích. Důvod uvádí Komise v Pokynech: „*pro několik málo společností je snazší dosáhnout společného ujednání o podmínkách koordinace a sledovat odchylky. [...] a rovněž [je v tomto případě] pravděpodobněji udržitelný tajně dohodnutý výsledek.*“¹¹⁷ Rozhodovací praxe soutěžních autorit však dokazuje, že toto rozlišení není jednoduché. I výměna informací na trhu, jež se vyznačuje vyšším množstvím soutěžitelů, může porušit soutěžní právo.¹¹⁸ V rozhodnutí *Wirtschaftsvereinigung Stahl*¹¹⁹, Komise za nedovolenou označila výměnu informací, které se účastnilo šestnáct společností. V rozhodnutí *CEPI-Cartonboard*¹²⁰ posuzovala a následně pokutovala výměnu informací prostřednictvím obchodní asociace, která měla šestadvacet až třicet členů.¹²¹ A. Capobianco dodává, že soutěžní autority mají v takové situaci poměrně náročnou úlohu. Musí prokázat, že daná výměna informací je způsobilá usnadnit koluzivní chování i přes roztříštěnou strukturu relevantního trhu a musí předložit přesvědčivé a věrohodné důkazy.¹²²

¹¹⁶ Viz oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/33.815, 35.842 *Eudim* [1996].

¹¹⁷ Viz Pokyny, bod 79.

¹¹⁸ Výslovně to potvrzuje rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992], které nevyklučuje možnost vzniku koluzivního jednání na základě výměny informací na fragmentovaném / neoligopolním trhu.

¹¹⁹ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-1/10 *Wirtschaftsvereinigung Stahl* [1998].

¹²⁰ Viz oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/34.936/E1 *CEPI – Cartonboard* [1996].

¹²¹ Přístup Komise sledují i národní soutěžní úřady. Viz například rozhodnutí německého národního soutěžního úřadu (*Bundeskartellamt*) ve věci č. B1-63/00 *Statistisches Informationssystem Transportbeton* [1. srpna 2001], ve kterém se výměny informací účastnilo šestnáct výrobců betonu a rozhodnutí irského národního soutěžního úřadu (*Irish Competition Authority*) ve věci č. 579, oznámení č. CA/10/98 *Animal & Plant Health Association Ltd / Others* [28. ledna 2000], kdy byl počet společností čtyřicetpět. Zajímavým je případ italského národního soutěžního úřadu (*Autorità garante della concorrenza e del mercato*) ve věci č. 1377 *RC Auto* [28. července 2000], ve kterém úřad konstatoval, že výměna informací může narušit hospodářskou soutěž i na neoligopolních trzích, pokud se informace týkají cen, a spotřebitelé z takto zvýšené transparency nemají žádný prospěch. Srov. COCCORESE, P. Information Exchange as a Means of Collusion: The Case of the Italian Car Insurance Market. *Journal of Industry, Competition & Trade*. 2010, č. 10:55-70.

¹²² Srov. CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1267.

Komise dále zkoumá tržní koncentraci, která ukazuje stav konkurenčního prostředí v příslušném odvětví. Její úroveň se znázorňuje procentem, kterým se na činnosti v daném odvětví podílejí jednotlivé skupiny podniků. Nejčastěji se používá tzv. *Herfindahlův index*, který vyjadřuje součet čtverců procentních podílů na trhu.¹²³ Je důležité upozornit na skutečnost, že ESD v rozhodnutí *Thyssen Stahl AG v Commission*¹²⁴ judikoval, že „výměna informací může být způsobilá narušit soutěžněprávní prostředí i v případě, že se odehrává na oligopolním trhu, který není vysoce koncentrovaný,“¹²⁵ čímž ESD upřednostnil význam oligopolního charakteru trhu před významem koncentrace.

Překážky vstupu na trh

U již existujícího oligopolu Evropská komise, respektive evropské soudy zkoumají, zda má otevřený nebo uzavřený charakter, protože je jednodušší dosáhnout a udržet tajně dohodnutý výsledek na trhu, který se vyznačuje vysokými překážkami vstupu. Takové překážky bývají různé. Komise je ve věci *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*¹²⁶ spatřuje v tom, že (i) trh od dodavatelů vyžadoval širokou distribuční a servisní síť; (ii) trh byl stagnující; a (iii) důležitým znakem trhu byla loajalita ke značce.

Soutěžní autority se proto zaměřují na tyto trhy. Vysoké bariéry vstupu pro ostatní soutěžitele zde vytvářejí jakousi ochrannou stěnu a proto je vstup nových soutěžitelů buď vysoce nepravděpodobný anebo trvá dlouhou dobu. R. Whish vysvětluje, že tam, kde jsou překážky vstupu na trh zanedbatelné, je oligopolní charakter trhu jenom přechodným jevem. Důvodem je neustálý vstup nových soutěžitelů na trh.¹²⁷

Stabilita relevantního trhu

Stabilita relevantního trhu se určuje podle vývoje nabídky a poptávky. Ekonomická teorie říká: čím mírnější je posun na křivce těchto veličin, tím větší je

¹²³ Podrobněji viz například SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 374–375.

¹²⁴ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-194/99 P *Thyssen Stahl AG v Commission* [2003] ECR I-10821.

¹²⁵ Viz ibid., bod 86. (překlad autora)

¹²⁶ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

¹²⁷ Srov. WHISH, R. *Competition Law*. 4. vyd. London: Butterworths, 2001, s. 465.

pravděpodobnost, že se koluzivní chování podaří udržet.¹²⁸ To neplatí na nestabilních a dynamických trzích, které se vyznačují věčně se měnící nabídkou nebo poptávkou. Zde je těžké určit, zda odliv zákazníků připisovat neschopnosti soutěžitele přilákat ho svou nabídkou nebo porušení dohodnutých pravidel mezi soutěžiteli; například tajným snížením cen. Podobný efekt vykazuje trh, na kterém jsou důležité inovace, protože „*mohou jedné společnosti umožnit, aby získala značnou výhodu oproti svým soupeřům,*“¹²⁹ nebo trh, který se vyznačuje častým vstupem nových soutěžitelů. M. Ivaldi poznamenává, že v případě, kdy je trh sice charakterizován rostoucí poptávkou, ale není očekáván vstup nových soutěžitelů, se situace změní. Okamžitý zisk bude v tomto případě poměrně malý v porovnání s očekávaným dlouhodobým ziskem, a proto je pro společnosti výhodnější postupovat podle dohody než podvádět za účelem získání krátkodobých výhod.¹³⁰ Stejně chování Komise očekává u společností, které na trhu působí nebo budou působit (alespoň dle jejich očekávání) dlouhou dobu.¹³¹

Homogenita výrobků

Homogenita výrobků je dalším kritériem, které se pravidelně objevuje v případech posuzování výměny informací. Platí, že je snazší dosáhnout tajně dohodnutého výsledku a následně kontrolovat jeho dodržování v jednodušším tržním prostředí. Ideálním případem je trh, na kterém se obchoduje jenom s jedním produktem, stejným pro všechny soutěžitele.¹³² Na diferenciovaném trhu charakterizovaném větším množstvím různých produktů je „*k dosažení společného ujednání o podmínkách koordinace a ke sledování odchylek zapotřebí větší výměna informací.*“¹³³ V takovém případě si společnosti mohou stanovit určitá pravidla pro tvorbu cen, například cenové body.¹³⁴

¹²⁸ Srov. Pokyny, bod 81.

¹²⁹ Ibid., bod 81.

¹³⁰ Srov. IVALDI, M. et al. The Economics of Tacit Collusion. *Final Report for DG Competition, European Commission*. March 2003, s. 26–27.

¹³¹ Srov. Pokyny, bod 84.

¹³² Takový případ rozhodoval německý soutěžní úřad (*Bundeskartellamt*) ve věci č. B1-63/00 *Statistisches Informationssystem Transportbeton* [1. srpna 2001], který posuzoval výměnu informací mezi společnostmi obchodujícími s betonem. Informace zahrnovaly množství betonu, které bylo dovezeno do určité oblasti a průměrné tržby. Na základě toho, že se obchodovalo s homogenním produktem, bylo dle rozhodnutí úřadu jednoduché vypočítat jeho průměrnou cenu.

¹³³ Viz Pokyny, bod 80.

¹³⁴ Srov. *ibid.*, bod 80.

Symetrické tržní struktury

Soutěžitelé, kteří jsou v symetrických tržních strukturách, se většinou nacházejí na stejném stupni v řetězci distribuce a jsou homogenní, pokud jde o jejich „náklady, poptávku, podíly na trhu, sortiment, kapacity atd.“¹³⁵ Takové struktury zvyšují pravděpodobnost koluzivního chování. Podle Komise však může i výměna informací v heterogennějších strukturách „zajistit, že si společnosti uvědomí rozdíly, a může jim pomoci navrhnout prostředky k přizpůsobení jejich heterogenosti v rámci koordinace.“¹³⁶

3.5.3 Pojem „narušení“ hospodářské soutěže

„Narušení“ hospodářské soutěže je tzv. materiální znak koluzivního jednání. Článek 101 odst. 1 SFEU hovoří o „vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.“ Co se za těmito termíny skrývá, je třeba hledat v cílech, které soutěžní právo sleduje. Komise poskytuje vodítko v Pokynech o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES¹³⁷ [dnešní článek 101 odst. 3 SFEU], kde uvádí, že „dohody mezi podniky jsou zakázány dle článku 81 odst. 1 SES [dnešní článek 101 odst. 1 SFEU], pokud budou pravděpodobně mít znatelný negativní vliv na parametry hospodářské soutěže na trhu, jako jsou ceny, odbyt, kvalita produktů, rozmanitost výrobků a inovace.“¹³⁸ Hospodářskou soutěž je nutno vnímat jako skutečnou hospodářskou soutěž, ale i hospodářskou soutěž potenciální. Znamená to, že kromě skutečných dopadů na cenu, kvalitu atd., jsou relevantní i doložené případy predikované.¹³⁹

Komise hlavní obavy z narušení hospodářské soutěže v souvislosti s výměnou informací vidí v:

- (i) usnadnění tajně dohodnutého výsledku; a
- (ii) uzavření trhu narušujícím hospodářskou soutěž.¹⁴⁰

Je důležité poznamenat, že tento výčet není výhradní ani vyčerpávající.

¹³⁵ Viz Pokyny, bod 82. Význam podobných nákladů a fixních nákladů potvrdili i francouzský národní soutěžní úřad (*Council de la Concurrence*) ve věci č. 05-D-64 *Paris Luxury Hotels* [25. listopadu 2005].

¹³⁶ Viz Pokyny, bod 82.

¹³⁷ Viz Pokyny o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES na dohody o horizontální spolupráci (*Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 97-118.

¹³⁸ Viz *ibid.*, bod 16.

¹³⁹ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 155.

¹⁴⁰ Viz Pokyny, bod 64-71.

3.5.3.1 Usnadnění tajně dohodnutého výsledku

Umělym zvyšováním transparentnosti na trhu může výměna informací usnadnit koordinaci soutěžního chování společností. To je v rozporu s požadavkem nezávislosti, tak jak jej ESD stanoví v rozhodnutí ve věci *Suiker Unie*¹⁴¹: „každá společnost musí stanovit nezávisle politiku, kterou zamýšlí přijmout na vnitřním trhu, včetně výběru osob a společností, kterým hodlá nabízet nebo prodávat své produkty. To společnosti nezabývá práva rozumně se přizpůsobit stávajícímu či předpokládanému chování jejich konkurentů.“¹⁴²

K usnadnění tajně dohodnutého výsledku na trhu dochází dle Komise zejména prostřednictvím následujících kanálů:

- (i) prostřednictvím výměny informací mohou společnosti dospět ke společnému ujednání o podmínkách koordinace jejich soutěžního chování i bez výslovné dohody o koordinaci;
- (ii) zvýšení vnitřní stability tajně dohodnutého výsledku na trhu tím, že na základě monitorovacího mechanismu, který je díky výměně informací vybudován, jsou následně lépe schopny sledovat odchylky a při zjištění porušení tajně dohodnutého výsledku, jsou schopny zjistit, kdy přijmout odvetná opatření;¹⁴³ a
- (iii) zvýšení vnější stability tajně dohodnutého výsledku na trhu, protože jim výměna informací umožní sledovat, kde a kdy se jiné společnosti pokoušejí vstoupit na trh.¹⁴⁴

3.5.3.2 Uzavření trhu narušující hospodářskou soutěž

Výměna informací může mít za následek rovněž uzavření trhu narušující hospodářskou soutěž. Lze ho chápat ve dvou smyslech:

- (i) uzavření stejného trhu, na němž dochází k výměně informací, v případě, že výměna, zejména strategických informací, představuje

¹⁴¹ Viz spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 40/73 a další *Suiker Unie and others v. Commission* [1975] ECR 1663.

¹⁴² Ibid., bod 173. (překlad autora) Srov. také rozhodnutí ESD ve věci č. C-48/69 *Imperial Chemical Industries* [1972] ECR 619, bod 118, v němž ESD poznamenal, že „každý výrobce je oprávněn stanovit své ceny tak, že vezme do úvahy současné nebo předvídatelné chování svých konkurentů.“ (překlad autora)

¹⁴³ Podle Komise není potřeba „přesně vědět, kdo se odchyluje, může postačovat zjištění, že se odchýlil někdo.“ Viz Pokyny, bod 89.

¹⁴⁴ Srov. Pokyny, bod 66–68.

pro nepřidružené soutěžitele značnou konkurenční nevýhodu oproti společnostem, které jsou k systému výměny přiřčeny; a

(ii) uzavření souvisejícího trhu třetím osobám, které narušuje hospodářskou soutěž například tak, že vertikálně integrované společnosti, které si vyměňují informace na trhu vyšší úrovně, jsou na základě toho schopny zvýšit cenu klíčové součásti pro navazující trh.¹⁴⁵

3.6 Bagatelní kartely (doktrína *de minimis*)

Jak již bylo uvedeno výše, poslední podmínka není uvedena v článku 101 odst. 1 SFEU, ale dovozuje se z rozhodovací činnosti Komise a evropských soudů. Aby určitá dohoda spadala pod zákaz článku 101 odst. 1 SFEU, musí narušovat soutěž citelným (ang. *appreciable*, něm. *spürbar*) způsobem, tj. její dopad na hospodářskou soutěž nemůže být zanedbatelný. Podle slov ESD v rozhodnutí ve věci *Völk v Vervaecke*¹⁴⁶ dohoda „*nespadá pod zákaz článku 101 SFEU, když má jen nevýznamný účinek na trh s ohledem na slabé postavení, které mají účastníci na trhu dotčených výrobků.*“¹⁴⁷

Při posuzování je nutné přistupovat ke každému případu individuálně a je zapotřebí zohlednit všechny skutkové okolnosti, kupříkladu strukturu relevantního trhu, výši obratu dotčených soutěžitelů či délku zkoumané dohody.¹⁴⁸ Vodítko poskytuje tzv. *de minimis* oznámení Komise¹⁴⁹, které obsahuje určité prahové hodnoty. S ohledem na *soft law* povahu tohoto dokumentu nelze mít za to, že při jejich překročení je dohoda automaticky považována za dohodu narušující hospodářskou soutěž. I taková dohoda může mít v konečném důsledku na soutěž zanedbatelný vliv.¹⁵⁰

Podobně na věc Komise nahlíží v Pokynech. Bod 87 uvádí, že riziko omezení hospodářské soutěže vzniká v okamžiku, kdy společný tržní podíl všech účastníků se

¹⁴⁵ Srov. *ibid.*, bod 70–71.

¹⁴⁶ Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 5/69 *Völk v Vervaecke* [1969] ECR 295.

¹⁴⁷ Viz *ibid.*, bod 3. (překlad autora) Obdobně viz rozhodnutí ESD ve věci č. 22/71 *Béguelin Import v GL Import Export* [1971] ECR 949, bod 16, dle kterého dohoda spadá pod zákaz článku 101 odst. 1 SFEU za předpokladu, že „*ovlivňuje obchod mezi členskými státy a volnost hospodářské soutěže znatelným [...] způsobem.*“ (překlad autora)

¹⁴⁸ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 158.

¹⁴⁹ Viz Oznámení Komise o dohodách menšího významu, které nespádají do článku 85 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství (*Commission Notice on agreements of minor importance which do not appreciably restrict competition under Article 81 (1) of the Treaty establishing the European Community (de minimis)*), Úř. věst. C 368, 22. prosince 2001, s. 13–15.

¹⁵⁰ Viz *ibid.*, bod 2.

společností „pokrývá dostatečně velkou část relevantního trhu.“¹⁵¹ Co termín „dostatečně velká část relevantního trhu“ znamená nelze ani v tomto případě stanovit paušálně. Každá jednotlivá situace se posuzuje v kontextu jejích okolností.¹⁵²

Doktrína *de minimis* se neaplikuje v případě, že dohoda obsahuje tzv. tvrdá omezení (ang. *hard core restrictions*, něm. *Kernbeschränkungen*). S jejich vymezením pracuje například výše uvedené *de minimis* oznámení Komise. Zjednodušeně lze říci, že odpovídají ujednáním, která mají za účel narušit hospodářskou soutěž.¹⁵³

4. Výjimky ze zákazu dle článku 101 odst. 1 SFEU

4.1 Úvodní poznámky

Již Sdělení o spolupráci mezi podniky z roku 1968¹⁵⁴, které je prvním dokumentem Komise, ve kterém se k dohodám o výměně informací vyjádřila, uvádí, že výměna informací není vždy protisoutěžní. Pokyny, které Sdělení nahradily, na výměnu informací nahlížejí stejným způsobem. Ani zde není zákaz dohod narušujících hospodářskou soutěž podle článku 101 odst. 1 SFEU absolutní. Dohody, které jinak naplňují všechny znaky zakázaného jednání, lze přesto subsumovat pod některou z výjimek. Tyto výjimky se dělí do dvou, respektive tří skupin:

- (i) legální výjimky;
- (ii) blokové výjimky; a

¹⁵¹ Viz Pokyny, bod 87. Srov. KÜHN, K. U.; VIVES, X. Information Exchange Among Firms and their Impact on Competition. *Institut d'Anàlisi Econòmica (CSIC)*. Barcelona. 1994, s. 116. Autoři uvádí, že „dohody o výměně informací mezi společnostmi s malým společným tržním podílem nemůžou založit omezení hospodářské soutěže.“

¹⁵² Srov. BENNETT, M.; COLLINS, P. The Law and Economics of Information Sharing: the Good, the Bad and the Ugly. *European Competition Journal*. 2010, č. 2, s. 331–332. Autoři se v zájmu právní jistoty pokouší o určení hranice bezpečného přístavu (*safe harbour*). Operují s hodnotami začínajícími na 20% a 30%. Upozorňují však na nedostatky takového určení, především při dovozování, že výměna jakýchkoli informací bude při překročení stanovené hranice bezpečného přístavu nezákonná.

¹⁵³ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 161–164.

¹⁵⁴ Sdělení Komise ohledně dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě týkající se spolupráce mezi podniky (*Bekanntmachung über Vereinbarungen, Beschlüsse und aufeinander abgestimmte Verhaltensweisen, die eine zwischenbetriebliche Zusammenarbeit betreffen*), Úř. věst. C 75, 29. července 1968, s. 3–6. Sdělení uvádí demonstrativní seznam dohod, které mají dle Komise nízký potenciál k narušení článku 85 odst. 1 Smlouvy o EHS nebo článku 65 odst. 1 Smlouvy o ESUO [dnešní článek 101 odst. 1 SFEU]. Komise mezi ně řadí dohody, kterých jediným účelem je: (i) výměna názorů nebo zkušeností; (ii) společný průzkum trhu; (iii) společné provádění srovnávacích studií podniků nebo průmyslových odvětví; a (iv) společná příprava statistik a výpočetních modelů.“ Viz *ibid.*, s. 4. (překlad autora)

(iii) v jistém smyslu i bagatelní kartely.

Aplikace výjimek následuje až po tom, co je bezpečně prokázáno, že posuzované jednání skutečně naplňuje všechny potřebné znaky kartelového jednání podle článku 101 odst. 1 SFEU. Aplikační praxe však ukazuje, že soutěžní autority si procesní situaci často ulehčují tím, že nejdříve posoudí, jestli je možno konkrétní dohodu podřadit pod některou z výjimek. Díky tomu se mohou vyhnout komplikované analýze podle článku 101 odst. 1 SFEU. Podle J. Kindla není z hlediska hospodárnosti důvodu namítat proti takému postupu. Soutěžní autority by však neměly sklouznout k opačnému extrému. Nemůžou posoudit jenom možnost aplikace výjimky a dohodu zakázat z důvodu absence možnosti aplikace výjimky, aniž aby se zabývaly příslušnou analýzou možného narušení soutěže. Existenci výjimek je třeba vnímat spíše jako omezení analýzy na minimum v jednoduchých případech, které obvykle nevyvolávají soutěžněprávní problémy.¹⁵⁵

4.2 Legální výjimky – článek 101 odst. 3 SFEU

Již ze samotného termínu legální výjimky, neboli také výjimky *ex lege*, dříve označované jako individuální výjimky, lze usuzovat, že se jedná o kategorii výjimek, jejichž podmínky aplikace jsou obsaženy přímo v SFEU a nepotřebují vydání prováděcího předpisu. Dnes se k nim řadí jenom výjimka dle článku 101 odst. 3 SFEU¹⁵⁶.

4.2.1 Aplikace článku 101 odst. 3 SFEU

Až do 1. května 2004, kdy vstoupilo v účinnost nařízení Rady (ES) 1/2003¹⁵⁷, fungoval systém na principu udělování individuálních výjimek na základě notifikace. K těm měla podle nařízení Rady (EHS) 17/1962¹⁵⁸ výhradní právo Evropská komise. Výše uvedené procedurální nařízení v článku 1 odst. 2 stanoví, že „*dohody, rozhodnutí*

¹⁵⁵ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s.191.

¹⁵⁶ Článek 101 odst. 3 SFEU ve spojení s článkem 1 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 do evropského soutěžního práva zavádí koncept, který je podobný institutu amerického antitrustového práva, známého jako pravidlo rozumu (*rule of reason*).

¹⁵⁷ Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, Úř. věst. L 1, 16. prosince 2002, s. 205–229.

¹⁵⁸ Nařízení Rady (EHS) o implementaci pravidel hospodářské soutěže upravených čl. 85 a čl. 86 Smlouvy (*EEC Council Regulation implementing Articles 85 and 86 of the Treaty*), Úř. věst. 13, 21. února 1962, s. 204–211.

sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 81 odst. 1 Smlouvy [dnešní článek 101 odst. 3 SFEU], které splňují podmínky čl. 81 odst. 3 Smlouvy [dnešní článek 101 odst. 3 SFEU], se nezakazují, aniž by k tomu bylo nezbytné předchozí rozhodnutí.“ Z toho plyne, že dnes to jsou samotní soutěžitelé, kdo posuzuje splnění podmínek na základě článku 101 odst. 3 SFEU.

Komise následně v roce 2004 vydala Pokyny o použitelnosti čl. 81 odst. 3 SES [dnešní čl. 101 odst. 3 SFEU]¹⁵⁹, které mají sloužit jako výkladový dokument a poskytnout vodítka národním soutěžním úřadům, soudům a samotným soutěžitelům. Pokyny o použitelnosti čl. 81 odst. 3 SES nejsou jediným sdělením Komise, které se zabývá danou problematikou. Dodatečná pravidla ohledně aplikace článku 101 odst. 1 SFEU a článku 101 odst. 3 SFEU lze najít v Pokynech k vertikálním omezením¹⁶⁰ a rovněž v Pokynech, které v bodech 95 až 104 obsahují úpravu týkající se aplikace článku 101 odst. 3 SFEU na dohody o výměně informací.

4.2.2 Podmínky článku 101 odst. 3 SFEU

Podle článku 101 odst. 3 SFEU jsou ze zákazu vyňaty dohody, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které kumulativně splňují následující čtyři podmínky:

- (i) přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku;*
- (ii) vyhrazují spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících;*
- (iii) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná; a*
- (iv) neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.*

Toto ustanovení tak umožňuje srovnat prosoutěžní a protisoutěžní dopady konkrétní dohody a v případě, že převáží dopady prosoutěžní, kartelový zákaz neaplikovat.¹⁶¹ Pro širší výklad k jednotlivým kritériím viz následující podkapitoly.

¹⁵⁹ Pokyny o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES (*Guidelines on application of Article 81 (3) of the Treaty*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 97–118.

¹⁶⁰ Pokyny k vertikálním omezením, Úř. věst. C 130, 19. května 2010, s. 1–46.

¹⁶¹ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 195.

4.2.2.1 Příspěvní ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobku anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku

První podmínka, v Pokynech označována jako růst efektivnosti, umožňuje poměrně širokou aplikaci na dohody, které:

- (i) přispívají ke zlepšení výroby;
- (ii) přispívají ke zlepšení distribuce výrobku;
- (iii) podporují technický pokrok; nebo
- (iv) podporují hospodářský pokrok.

Na konkrétní případ může dopadnout jedna, více, nebo i všechny možnosti. Posuzují se objektivně, což zdůrazňuje ESD v rozhodnutí *Consten and Grundig*¹⁶², v němž se uvádí, že zlepšení musí přinášet „*znatelné objektivní výhody takového charakteru, který kompenzuje nevýhody, způsobené v oblasti soutěže.*“¹⁶³ Tento požadavek implikuje, že subjektivní obchodní důvody, které vedou ke vzniku dohody, nemůžou samy o sobě sloužit jako ospravedlnění výjimky.¹⁶⁴

Jako první způsob růstu efektivnosti je v Pokynech uveden takzvaný *benchmarking*, neboli slovy Komise praktika, díky které se společnosti na základě informací o nákladech mohou stát „*efektivnějšími, pokud porovnájí svou výkonnost s nejlepšími postupy v daném hospodářském odvětví a v souladu s tím navrhnou vnitřní motivační systémy.*“¹⁶⁵ Tímto způsobem je společnost schopna získat odpovědi na klíčové otázky týkající se například kvality výrobků, výrobních metod, nebo distribučních smluv jiných soutěžitelů a ty pak následně porovnat se svými postupy a metodami.¹⁶⁶ Pokud následně zjistí, že postupy konkurenta jsou efektivnější a upraví podle nich své vlastní postupy, vede to zpravidla ke snížení nákladů a tím i cen pro konečného spotřebitele.¹⁶⁷ Je tedy očividné, že *benchmarking* má prosoutěžní

¹⁶² Viz rozhodnutí ESD ve věci č. 56 a 58/64 *Consten and Grundig* [1966] ECR 2999.

¹⁶³ Viz *ibid.*, s. 348. (překlad autora)

¹⁶⁴ Srov. ROTH, P.; BELLAMY C.; CHILD G. D. *European community law of competition*. 5 vyd. London: Sweet & Maxwell, 2001, s. 163 a MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 197.

¹⁶⁵ Pokyny, bod 95. *Benchmarking* může být formálně definován jako „*pokračující systematický proces hodnocení výrobků, služeb nebo pracovních procesů subjektů, které jsou považovány za reprezentující nejlepší praktiky, za účelem zlepšení vlastních praktik.*“ Viz SPENDOLINI, M. J. *The Benchmarking Book*. 1. vyd. New York: Amacom, 1992, s. 9.

¹⁶⁶ Srov. HENRY, B. R. *Benchmarking and Antitrust*. *Antitrust Law Journal*. 1993-1994, č. 62, s. 483.

¹⁶⁷ Srov. ROSCH, J. T. *Antitrust Issues Related to Benchmarking and Other Information Exchanges*. Federal Trade Commission. 3. květen 2011. [online] [cit. 21. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.ftc.gov/speeches/rosch/110503roschbenchmarking.pdf>>.

potenciál. Na druhé straně, tak jako při jiných způsobech výměny informací, i zde je riziko odhalení citlivých obchodních informací. Je zapotřebí věnovat pozornost struktuře *benchmarkingové* studie a typu informací, které studie obsahuje.¹⁶⁸ S ohledem na skutečnost, že Komise dodnes ani jeden takový případ nerozhodovala, si na její skutečný přístup k tomuto fenoménu budeme muset počkat.

Výměna informací může rovněž „pomoci společností přidělit výrobu trhům s vysokou poptávkou“¹⁶⁹ a tím omezit nesoulad mezi nabídkou a poptávkou a v této souvislosti „umožnit značné úspory nákladů, snižují-li například zbytečné zásoby, nebo umožnit rychlejší dodávky výrobků podléhajících rychle zkáze do oblastí s vysokou poptávkou a jejich snížení v oblastech s malou poptávkou.“¹⁷⁰

Podle Komise vede k růstu efektivnosti rovněž „výměna údajů o spotřebitelích mezi společnostmi na trzích s asymetrickými informacemi o spotřebitelích.“¹⁷¹ Příkladem je výměna informací o solventnosti zákazníků úvěrových institucí. Takovou situaci řeší ESD ve věci *Asnef-Equifax v Ausbanc*¹⁷² a uvádí, že systém výměny informací o solventnosti zákazníků je „v zásadě schopný zlepšit fungování úvěrového trhu, [...] [protože] díky nedostatku informací [...] nejsou finanční instituce schopny rozpoznat spotřebitele, s rizikovým profilem [...] [následkem čehož] je zvýšení nákladů pro všechny spotřebitele. [...] Kromě toho takový registr ulehčuje mobilitu spotřebitelů [hledajících vhodný úvěrový produkt] [...] a rovněž umožňuje jednodušší vstup na trh soutěžitelům novým.“¹⁷³

Za zmínku stojí i dohody o výměně informací, které se týkají technologického *know-how*. Komise je sice v Pokynech neuvádí¹⁷⁴, podobně jako výše uvedená výměna informací o solventnosti zákazníků však umožňují přístup na trh novým soutěžitelům. D. Teece vychází z faktu, že inovace patří mezi základní hnací motory soutěžního

¹⁶⁸ Srov. CARLE, J.; JOHNSON, M. Benchmarking and EC Competition Law. *European Competition Law Review*. 1998, č. 2, s. 74-84 a CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1270.

¹⁶⁹ Viz Pokyny, bod 96.

¹⁷⁰ Viz Pokyny, bod 96.

¹⁷¹ Viz Pokyny, bod 97.

¹⁷² Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-238/05 *Asnef-Equifax v Ausbanc* [2006] ECR I-11125.

¹⁷³ Viz *ibid.*, bod 55-56. (překlad autora)

¹⁷⁴ Pokyny explicitně uvádí, že případy tam uvedené nejsou výhradní ani vyčerpávající. Viz poznámku pod čarou (5) uvedenou k podnadpisu „Růst efektivnosti“.

a ekonomického blahobytu ve všech rozvinutých ekonomikách. Dle jeho názoru platí, že co podporuje inovaci, podporuje rovněž i soutěž.¹⁷⁵

4.2.2.2 Přiměřený podíl na výhodách pro spotřebitele

Druhá podmínka se týká podílu na výhodách, který z předmětné výměny informací plyne spotřebitelům. Těm dohoda musí přinést spravedlivou část prospěchu (ang. *fair share*, něm. *angemessene Beteiligung*), což je takový prospěch, který jim „kompenzuje minimálně skutečné nebo pravděpodobné negativní dopady, které jim byly způsobeny v důsledku narušení soutěže podle článku 101 odst. 1 SFEU.“¹⁷⁶ Podmínka nemůže být splněna v případě, že se spotřebitel po výměně informací nachází ve stejném postavení, nebo se jeho postavení dokonce zhorší. Není nutné, aby se výhody pro spotřebitele projevíly okamžitě, platí ale, že čím delší doba od uzavření dohody uplynula, tím větší prospěch musí spotřebitel získat.¹⁷⁷

Již bylo uvedeno, že s ohledem na prospěch spotřebitelů nemají soutěžní orgány zásadně námitky vůči informacím, které jsou zpřístupněné veřejně, tj. pro soutěžitele i spotřebitele. Takový prospěch vůči posledně jmenovaným spočívá v tom, že jim „pomůže vybrat si na základě informací (a snížit jejich náklady na hledání).“¹⁷⁸ Čím více mají spotřebitelé informací o dostupných produktech, jejich vlastnostech a cenách, tím jednodušší a kvalifikovanější je jejich rozhodnutí. Nakonec i teorie dokonalé soutěže za jeden z typických důvodů nefungující soutěže považuje skutečnost, že informace určené pro spotřebitele jsou neúplné nebo matoucí. R. Whish varuje před opačným extrémem, který nastane ve chvíli, kdy mají spotřebitelé k dispozici takové množství informací, které ani nejsou reálně schopni „strávit“.¹⁷⁹ Komise upozorňuje, že spotřebitelé mají prospěch zejména z výměny aktuálních nebo budoucích informací, i když v posledně jmenovaném případě se spotřebitelé „obvykle nemohou spoléhat na budoucí záměry společnosti.“¹⁸⁰

¹⁷⁵ Srov. TEECE, D. J. Information Sharing, Innovation, and Antitrust. *Antitrust Law Journal*. 1993-1994, č. 62, s. 466.

¹⁷⁶ Viz Pokyny o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES na dohody o horizontální spolupráci (*Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 8, bod 85. (překlad autora)

¹⁷⁷ Viz ibid., bod 87.

¹⁷⁸ Viz Pokyny, bod 99.

¹⁷⁹ Srov. WHISH, R. BAILEY, D. *Competition Law*. 7. Vyd. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 546.

¹⁸⁰ Viz Pokyny, bod 99.

4.2.2.3 Absence omezení, jež nejsou nezbytná k dosažení cílů dohody

Smyslem třetí podmínky je, aby dohoda neukládala soutěžitelům omezení, která nejsou nezbytná k dosažení prosoutěžních účinků. K zjištění, jestli je podmínka splněna, se používá dvoustupňový test (tzv. *two-fold test*):

- (i) posouzení kartelové dohody jako celku a odůvodnění nutnosti vzájemné spolupráce; a
- (ii) posouzení každého jednotlivého omezení dohody a odůvodnění ve vztahu k přínosům.¹⁸¹

Účastníci jsou povinni prokázat, že dohoda umožňuje dosáhnout výraznějších efektivit, než které by byly dosaženy, kdyby neexistovala.¹⁸² K tomu Komise v Pokynech dodává, že ke splnění výše uvedené podmínky je třeba prokázat, že „*předmět, agregace, stáří, důvěrnost údajů a četnost jejich výměny, jakož i pokrytí jsou takové, že představují nejnížší rizika, jež jsou nezbytně nutná k dosažení udávaného růstu efektivnosti.*“¹⁸³ Kromě toho by výměna informací „*neměla zahrnovat informace mimo proměnné, které jsou důležité pro dosažení vyšší efektivnosti.*“¹⁸⁴

Ve většině případů bude proto postačovat, aby si soutěžitelé mezi sebou vyměňovali agregované údaje místo údajů individualizovaných, protože je nepravděpodobné, že je „*nezbytně nutné sdílení individualizovaných údajů o budoucích záměrech, zejména pokud tyto údaje souvisí s cenami a množstvím.*“¹⁸⁵

4.2.2.4 Absence vyloučení hospodářské soutěže na podstatné části trhu

Na rozdíl od předcházejících má poslední podmínka subjektivní charakter. Podmínka je splněna, pokud dohoda neumožňuje vyloučit soutěž na podstatné části trhu zboží, jehož dodávka nebo nákup je předmětem dohody. Podle Komise má „*ochrana konkurenčního prostředí a soutěžních procesů přednost před potenciálními prosoutěžními efektivitami, které plynou z omezující dohody [...], [protože] je-li*

¹⁸¹ Srov. Pokyny o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES na dohody o horizontální spolupráci (*Guidelines on application of Article 81 (3) of the Treaty*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 8, bod 73, 78 a 79.

¹⁸² Srov. *ibid.*, bod 74.

¹⁸³ Viz Pokyny, bod 101.

¹⁸⁴ Viz *ibid.*, bod 101.

¹⁸⁵ Viz *ibid.*, bod 101.

*konkurenční boj eliminován, vytratí se soutěžní procesy mezi stranami a krátkodobé efektivita jsou převáženy dlouhodobými ztrátami [...]*¹⁸⁶

V rámci analýzy této podmínky se posuzuje efektivita hospodářské soutěže před a po uzavření dohody, a to ve vztahu ke skutečné i potenciální konkurenci. Platí, že „čím více je soutěž na relevantním trhu již omezena, tím menší dodatečné omezení soutěže podle článku 81 odst. 3 [dnešní článek 101 odst. 3 SFEU] postačuje.“¹⁸⁷ Bere se v úvahu tržní podíl stran dohody, jejich aktuální tržní chování, charakter předcházejícího vzájemného soutěžního vztahu, podmínky na trhu, možnost vstupu konkurence, náklady na vstup, podmínky regulace, pravděpodobná reakce existujících soutěžitelů na nový vstup atd.¹⁸⁸

4.3 Blokové výjimky

Blokové výjimky (ang. *block exemptions*, něm. *Gruppenfreistellungen*) představují soubor nařízení, na základě kterých jsou ze zákazu dle článku 101 odst. 1 SFEU vyňaty určité kategorie dohod. J. Kindl uvádí, že se ve své podstatě jedná o konkretizaci legálních výjimek upravených v článku 101 odst. 3 SFEU.¹⁸⁹ K jejich vydávání je na základě zmocnění Rady v nařízení Rady (EHS) č. 19/65¹⁹⁰ a nařízení Rady (EHS) č. 2821/71¹⁹¹ příslušná Komise.

Smyslem blokových výjimek bylo omezit přetížení Komise při povolování individuálních výjimek v době před přijetím nařízení Rady (ES) 1/2003¹⁹². Dnes, po odpadnutí tohoto důvodu, je jejich účelem zejména zajištění dostatečné právní

¹⁸⁶ Viz Pokyny o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES na dohody o horizontální spolupráci (*Guidelines on application of Article 81 (3) of the Treaty*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 8, bod 105. (překlad autora)

¹⁸⁷ Viz *ibid.*, bod 107. (překlad autora)

¹⁸⁸ Srov. *ibid.*, bod 111, 112 a 115.

¹⁸⁹ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 205.

¹⁹⁰ Viz nařízení Rady (EHS) č. 19/65 o použití článku 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. 36/53, 2. března 1965, s. 11–13.

¹⁹¹ Viz nařízení Rady (EHS) č. 2821/71 o použití článku 85 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. L 285, 29. prosince 1971, s. 46–48.

¹⁹² Viz nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, Úř. věst. L 1, 16. prosince 2002, s. 205–229.

jistoty.¹⁹³ Komise je přijímala postupně a promítala v nich své zkušenosti s praktickou aplikací pravidel hospodářské soutěže v jednotlivých oblastech, na které dopadají.¹⁹⁴

Blokové výjimky mají poměrně jednotnou strukturu. Nejdříve vymezují kategorie dohod, jednání ve vzájemné shodě nebo rozhodnutí sdružení podniků, na které dopadají. Následně stanovují konkrétní podmínky, které musí být splněny, aby mohly být aplikovány. Rozsah těchto podmínek se postupně měnil. Původně obsahoval i podmínky, za jejichž splnění je předmětná dohoda vyňata ze zákazu (tzv. bílé klauzule). Podle současné úpravy se uplatňuje zásada, co není zakázáno, je dovoleno. Proto výjimky obsahují pouze tzv. černé a šedé klauzule. Černé klauzule obsahují podmínky, které způsobí neaplikovatelnost výjimky na celou dohodu a šedé klauzule určují podmínky, které nezpůsobí vynětí dohody celé, ale jenom její nezpůsobitelné části. Blokované výjimky obsahují časová omezení, jejichž délka se pohybuje obvykle mezi deseti až patnácti lety. Po jejich uplynutí může nastat vícero scénářů, například úprava podmínek blokované výjimky, prodloužení její platnosti v nezměněné podobě nebo dokonce její zrušení.¹⁹⁵

I když dohoda nespĺňuje podmínky stanovené blokovými výjimkami, může být přesto vyňata ze zákazu na základě článku 101 odst. 3 SFEU. Na druhé straně, výhoda blokované výjimky může být odejmuta, pokud Komise shledá, že dohoda sice výjimce podléhá, avšak s ohledem na obsahová a rozsahová specifika takové dohody, na situaci na trhu nebo účastníky hospodářskou soutěž narušuje v takové míře, kterou nelze tolerovat. V takovém případě Komise vydá individuální rozhodnutí směřující vůči jednotlivé konkrétní dohodě.¹⁹⁶

Blokované výjimky se podle svého obsahu člení na:

- (i) horizontální blokované výjimky;
- (ii) vertikální blokované výjimky;
- (iii) odvětvové blokované výjimky; a

¹⁹³ Viz preambule nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií, Úř. věst. L 123, 27. dubna 2004, s. 74–80.

¹⁹⁴ Srov. PETR, M. et al. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 198.

¹⁹⁵ Srov. GOYDER, D. G. *EC Competition Law*. 4. vyd. New York: Oxford University Press, 2003, s. 116–117.

¹⁹⁶ Srov. RAUS, D.; ORŠULOVA, A. *Kartelové dohody*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 151.

(iv) výjimku pro dohody o převodu technologií, která má zvláštní postavení na základě své průřezové povahy a vztahu k právům duševního vlastnictví.

Níže uvedená tabulka obsahuje přehled blokových výjimek, které jsou v současné době v platnosti. Zároveň obsahuje krátký popis dohod, na něž se předmětné blokové výjimky aplikují:

Tab. 1: Přehled blokových výjimek¹⁹⁷

Nařízení stanovující blokovou výjimku	Kategorie vyňatých dohod
<i>Bloková výjimka pro vertikální dohody</i>	
Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 ¹⁹⁸	Vertikální dohody
<i>Horizontální blokové výjimky</i>	
Nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 ¹⁹⁹	Specializační dohody
Nařízení Komise (EU) č. 1217/2010 ²⁰⁰	Dohody o výzkumu a vývoji
<i>Sektorové blokové výjimky</i>	
Nařízení Komise (EU) č. 461/2010 ²⁰¹	Vertikální dohody a jednání ve vzájemné shodě týkající se odvětví obchodu s motorovými vozidly
Nařízení Komise (EU) č. 267/2010 ²⁰²	Dohody v odvětví pojišťovnictví

¹⁹⁷ Srov. MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 208-209 a JONES, A.; SUFRIN, B. *EU Competition Law*. 4 vyd. Oxford: Oxford University Press, 2011, s. 254.

¹⁹⁸ Viz nařízení Komise (EU) č. 330/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. L 102, 23. dubna 2010, s. 1–7.

¹⁹⁹ Viz nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod, Úř. věst. L 335, 18. prosince 2010, s. 43–47.

²⁰⁰ Viz nařízení Komise (EU) č. 1217/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji, Úř. věst. L 335, 18. prosince 2010, s. 36–42.

²⁰¹ Viz nařízení Komise (EU) č. 461/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel, Úř. věst. L 129, 28. května 2010, s. 52-57. Na základě článku 2 se výjimka stanovená předchozím nařízením Komise (ES) č. 1400/2002 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel, Úř. věst. L 203, 1. srpna 2002, s. 30-41, uplatňuje až do 31. května 2013.

²⁰² Viz nařízení Komise (EU) č. 267/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví, Úř. věst. L 83, 30. března 2010, s. 1–7.

Nařízení Komise (ES) č. 906/2009 ²⁰³	Dohody o konsorciích v oblasti mezinárodní lodní liniové dopravy
Nařízení Rady (ES) č. 169/2009 ²⁰⁴	Některé dohody v oblasti železniční, silniční a vnitrozemské vodní přepravy
<i>Převod technologií</i>	
Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 ²⁰⁵	Dohody o převodu technologií

4.4 Bagatelní kartely (doktrína *de minimis*)

Jak již bylo uvedeno výše, někde se jako třetí typ výjimky uvádí bagatelní kartely. Tyto jsou v dnešním evropském soutěžním právu však chápány spíše jako negativní znak skutkové podstaty, a proto dohoda, na kterou lze pravidlo *de minimis* aplikovat, vůbec nespadá pod zakázané dohody. Z povahy věci vyplývá, že není potřeba žádného následného vyjmutí. Pro detailnější výklad odkazuji na podkapitolu 4.4.

5. Aplikace výše uvedených pravidel v praktickém fungování obchodních asociací

5.1 Úvodní poznámky

Následující dvě podkapitoly se zaměřují na praktickou stránku fenoménu výměny informací mezi soutěžiteli. Nejdříve uvádím výběr rozhodnutí Komise a evropských soudů, které se věnují výměně informací probíhající díky intervenci ze strany obchodních asociací, jež sdružují soutěžící společnosti. Následně předkládám výsledky výzkumu, na základě kterého jsem měla možnost nahlédnout na skutečnou aplikaci existujících pravidel některými obchodními asociacemi z České republiky a ze Slovenska.

²⁰³ Viz nařízení Komise (ES) č. 906/2009 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě mezi společnostmi liniové dopravy (konsorcii), Úř. věst. L 256, 29. září 2009, s. 31–34.

²⁰⁴ Viz nařízení Rady (ES) č. 169/2009 o uplatňování pravidel hospodářské soutěže v dopravě po železnici, silnici a vnitrozemských vodních cestách, Úř. věst. L 61, 5. března 2001, s. 1–4.

²⁰⁵ Viz nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií, Úř. věst. L 123, 27. dubna 2004, s. 11–18.

5.2 Vybraná rozhodnutí Komise a evropských soudů

Důvodem, proč jsem následujících pět rozhodnutí zařadila téměř na závěr mé diplomové práce, je úmysl otestovat, jakým způsobem Evropská komise teoretická pravidla uvedená v předchozích kapitolách v praxi skutečně aplikuje. Zároveň upozorňuji, že teoretická pravidla se často vytvářejí právě na základě konkrétně rozhodovaných případů. Tak tomu bylo například v klíčovém rozhodnutí *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*²⁰⁶, které obsahuje soustavu kritérií, která Komise aplikovala i v jiných rozhodnutích. Inspirují se jimi i rozhodnutí národních soutěžních autorit a soudů.

5.2.1 VPN / Cobelpa²⁰⁷

VPN / Cobelpa je jedním z prvních rozhodnutí, v němž Komise posuzovala výměnu informací prostřednictvím obchodní asociace. V dané věci si sdružení výrobců papíru z Belgie a Nizozemí vyměňovala citlivé informace finančního charakteru zahrnující oznámení relevantních cen jednotlivých soutěžitelů, jejich všeobecné dodací podmínky, podmínky prodeje a plateb včetně slev, které byly poskytnuty konkrétním zákazníkům.

Komise rozhodla, že tyto praktiky byly prováděny za účelem omezení a zkrácení hospodářské soutěže na relevantním trhu. Na základě toho porušily článek 85 odst. 1 Smlouvy o EHS [dnešní článek 101 odst. 1 SFEU]. K významné otázce vytváření statistik Komise uvedla, že „*sbírání a analýza dat za účelem přípravy statistik ohledně výroby a prodeje v rámci předmětného odvětví je samo o sobě legitimní činností obchodní asociace. Ani výměna statistických dat, které neidentifikují jednotlivé soutěžitele, mezi různými národními obchodními asociacemi nepředstavuje nebezpečí porušení soutěžněprávních pravidel. Obavy z porušení článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie však vzniknou v případě, že je za pomoci uvedených informací možné identifikovat konkrétní výrobce.*“²⁰⁸ V daném případě byla výměna informací natolik detailní, že umožňovala členům asociace přesně určit vývozní politiku prodeje, protože disponovaly přesnými vědomostmi o cenách účtovaných lokálními výrobci papíru.

²⁰⁶ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L 68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

²⁰⁷ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L 242/10 *Cobelpa / VPN* [1977].

²⁰⁸ Viz *ibid.*, bod 25-30. (překlad autora)

5.2.2 UK Agricultural Tractor Registration Exchange²⁰⁹

Nejvýznamnějším případem soutěžního práva, který se týká výměny informací, je případ *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*. Komise o něm rozhodla v roce 1992 a toto rozhodnutí bylo později potvrzeno Soudem prvního stupně a ESD.²¹⁰ Rozhodnutí patří mezi první případy, které posuzovaly pouze výměnu informací, aniž by bylo nutné, aby podporovaly jiné protisoutěžní chování. Zajímavé bylo rovněž, že předmětná dohoda o výměně informací nebyla přímo spojena s cenovými strategiemi jednotlivých společností.

Fakta případu hovoří o sedmi britských výrobcích a dovozcích traktorů (společně drželi přibližně 88% podíl na trhu), kteří si za pomoci obchodní asociace *Agricultural Engineers Association Ltd* vyměňovali informace prostřednictvím pro tento účel vytvořeného informačního systému. Výměna se vyznačovala do té doby nevídaným rozsahem a detailností. Byla založena na údajích, jež byly získány ze speciálních registračních formulářů, které musely být vyplněny při každém prodeji traktoru na území Spojeného království. Obsahovaly informace o druhu a značce stroje, jeho sériového čísla, informace o prodejci a identitě a bydliště nebo sídla kupujícího. Data byla shromažďována výše uvedenou obchodní asociací, která je následně zpracovávala do statistik. Ty byly členěny podle konkrétních modelů nebo geografického trhu (jako celkového trhu Spojeného království nebo rozděleného dle poštovních úseků) atp. Z časového hlediska byly informace sdíleny na roční, čtvrtroční, měsíční a dokonce i týdenní bázi, čímž umožnily identifikaci jednotlivých transakcí.

Trh traktorů na území Spojeného království vykazoval dle rozhodnutí Komise všechny znaky úzkého oligopolu. Bylo vycházeno z jeho vysoké koncentrace a poměrně vysokých bariér vstupu. Komise na základě charakteristiky trhu a citlivé i detailní povahy vyměňovaných informací uzavřela, že vzhledem ke zvýšení pravděpodobnosti koluzivního jednání má dohoda zejména dva potenciální protisoutěžní účinky:

- (i) omezení interní soutěže mezi členy předmětného systému výměny informací, protože taková výměna informací „vytváří úroveň

²⁰⁹ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L 68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

²¹⁰ Viz rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-35/92 *John Deere v Commission* [1994] ECR II-957 a rozhodnutí ESD ve věci č. C-7/95 P *John Deere v Commission* [1998] ECR I-3111.

*transparence mezi dodavateli na vysoce koncentrovaném trhu, která s velkou pravděpodobností mezi nimi zničí skrytou soutěž, [...] [přičemž] nejistota a tajnost mezi dodavateli je nezbytným prvkem soutěže na trhu s obdobnou charakteristikou;*²¹¹ a

(ii) omezení externí soutěže tím, že výměna zvýšila bariéry pro vstup nových soutěžitelů, kteří nebyli členy předmětného systému pro výměnu informací, a to ze dvou úhlů pohledů. Za prvé, když se soutěžitel rozhodne, že se výměny nezúčastní, bude v informační nevýhodě oproti jiným soutěžitelům, protože „*detailed informace o prodejních strategiích traktorů na trhu ve Spojeném království posiluje schopnost členů bránit své pozice vůči nečlenům výměny.*“²¹² Za druhé, i když se rozhodne, že se členem systému stane, je donucen odhalit poměrně velké množství informací týkajících se jeho strategií, čímž konkurentům umožní okamžitě zaznamenat jeho vstup na trh, na základě čehož mohou zareagovat „*obranou jejich získaných pozic tak, že vůči němu uplatní vybrané postupy za účelem omezení jeho činnosti.*“²¹³

Předmětná analýza byla potvrzena Soudem prvního stupně i ESD. Soud prvního stupně ve svém rozhodnutí shrnul, že „*výměna detailních informací v krátkých intervalech, která umožňuje identifikaci registrovaných vozidel a místa jejich registrace, a která se uskutečňuje na vysoce koncentrovaných oligopolních trzích, jakým je i trh v rozhodovaném případě, důsledkem čehož je soutěž na trhu významně omezena a výměna informací ulehčena, pravděpodobně naruší soutěž mezi stávajícími společnostmi podstatným způsobem.*“²¹⁴

5.2.3 **Wirtschaftsvereinigung Stahl**²¹⁵

Kritéria vytvořená v rozhodnutí *UK Agricultural Tractor Registration Exchange*²¹⁶ Komise o pár let později aplikovala v rozhodnutí *Wirtschaftsvereinigung*

²¹¹ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L 68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992], bod 37. (překlad autora)

²¹² Viz *ibid.*, bod 44. (překlad autora)

²¹³ Viz *ibid.*, bod 46. (překlad autora)

²¹⁴ Viz rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci T-35/92 *John Deere Ltd v Commission* [1994] ECR II-00957, bod 51. (překlad autora)

²¹⁵ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-1/10 *Wirtschaftsvereinigung Stahl* [1998].

²¹⁶ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L 68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

Stahl. Rozhodnutí se týkalo ocelového průmyslu, proto porušení spadalo pod článek 65 odst. 1 Smlouvy o ESUO; závěry vyjádřené v rozhodnutí *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* však Komise považovala za aplikovatelné i na Smlouvu o ESUO.²¹⁷

Případ se týkal výměny informací mezi šestnácti německými výrobci oceli a obchodní asociací, do které patřili. Výměna zahrnovala informace ohledně dodávek různých ocelových výrobků, přičemž data byla členěna dle členských zemí, třetích zemí a dle kvality a odvětví spotřebitele. Na základě toho bylo možné vypočítat tržní podíly. Výměna probíhala na měsíční bázi. Trh s ocelovým průmyslem byl charakterizován poměrně vysokými bariérami vstupu, vysokými fixními náklady a chronickou nadkapacitou, stabilitou, homogenitou produktů a poměrně vysokou koncentrací. Na trhu Společenství se nacházelo jenom asi dvacet dodavatelů, z čehož čtyři klíčové společnosti tvořily nejméně polovinu produkce na všech relevantních trzích ocelových výrobků.

Komise za této situace v rozhodnutí uvedla, že „*dohoda o výměně citlivých, nedávňných a individualizovaných informací, která probíhá na koncentrovaném trhu, jež se vyznačuje vysokými bariérami vstupu, je schopna omezit soutěž mezi stranami takové dohody, protože zvýší transparentci na trhu na takovou úroveň, že každý individuální soutěžní krok některého ze soutěžitelů bude okamžitě zaznamenán soutěžiteli ostatními, kteří jsou následně schopni připravit vhodná odvetná opatření.*“²¹⁸

Rozhodnutí Komise bylo později zrušeno rozhodnutím Soudu prvního stupně²¹⁹, ilustruje však poměrně důležitý trend v aplikaci postupně se vytvářejících kritérií posuzování dohod o výměně informací.

²¹⁷ Přístup byl později potvrzen i ESD. Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-194/99 P *Thyssen Stahl AG v Commission* [2003] ECR I-10821, bod 81.

²¹⁸ Viz rozhodnutí Komise ve věci č. L-1/10 *Wirtschaftsvereinigung Stahl* [1998], bod 39. (překlad autora)

²¹⁹ Viz rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-16/98 *Wirtschaftsvereinigung Stahl and others v Commission* [2001] ECR II-1217. Soud uvedl, že dohody o výměně informací nelze zakázat automaticky, ale jenom v případě, že informace mají určité vlastnosti, zejména citlivé data vyměňované v krátkých intervalech. Konkrétně k rozhodnutí Komise se vyjádřil tak, že Komise nevzala do úvahy „*skutečný rozsah oznámené dohody, který je limitován na výměnu informací ohledně prodeje účastnicích se podniků bez toho, aby rozlišovali konkrétní spotřebitelské sektory a to, že výměna umožňovala jenom přibližný výpočet tržních podílů.*“ Viz *ibid.*, bod 45. (překlad autora)

5.2.4 EUDIM²²⁰

V případě *EUDIM* Komise narušení hospodářské soutěže neshledala. Dohoda mezi členy obchodní asociace, která sdružovala velkoobchodníky s instalačním materiálem, byla vyňata pomocí tzv. *comfort letter*, které sloužily jako neformální stanovisko Komise k ujištění konkrétních soutěžitelů, že jejich jednání nepovažuje za porušení soutěžního práva.²²¹

Důvodů pro toto rozhodnutí bylo více. Dohodu ospravedlnil zejména roztržitý charakter relevantního trhu, poměrně nízké tržní podíly zainteresovaných společností a skutečnost, že se výměna informací týkala pouze malého počtu produktů, se kterými tyto společnosti obchodovaly. Asociace *EUDIM* se bránila tím, že daná výměna informací měla jejím členům umožnit posílení vyjednávacích možností vůči dodavatelům, což mělo napomoci k získání nejnižších cen. Tento názor, i přes individuální charakter vyměňovaných informací (například přesné prodejní ceny), sdílela i Komise.

5.2.5 Asnef-Equifax v Ausbanc²²²

Mezi nejnovější případy patří rozhodnutí ve věci *Asnef-Equifax v Ausbanc*, ve kterém ESD přezkoumával výměnu informací probíhající prostřednictvím španělské asociace finančních institucí *Asnef*. Výměna spočívala ve vytvoření online registru obsahujícího citlivé informace týkající se stávajících i potenciálních klientů (například informace o úvěrové historii, platební neschopnosti, atd.). Takové informace jsou dle ESD schopny „zvýšit množství informací, které jsou dostupné pro úvěrové instituce ohledně potenciálních klientů a tím vyrovnat informační nepoměr mezi věřitelem a dlužníkem, čímž úvěrovým institucím umožní předvídat pravděpodobnost splácení.“²²³ Zvýšení informovanosti finančních institucí o rizicích souvisejících s poskytováním půjček by mělo vést k větší a efektivnější dostupnosti úvěrů. Při posuzování výměny se ESD zaměřil především na účel registru, podmínky pro přístup, druh vyměňovaných informací, četnost výměny a její význam pro stanovení cen, objemů a podmínek služeb

²²⁰ Viz oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/33.815, 35.842 *Eudim*.

²²¹ V dnešní době jich Komise již nevydává.

²²² Viz rozhodnutí ESD ve věci č. C-238/05 *Asnef-Equifax v Ausbanc* [2006] ECR I-11125.

²²³ Viz *ibid.*, bod 47. (překlad autora)

a dospěl k závěru, že taková výměna informací nepředstavuje narušení hospodářské soutěže.

5.3 Praktický výzkum

Pro ilustraci, zda vůbec a případně jak obchodní asociace vnímají výše uvedená teoretická pravidla, jsem v březnu 2013 udělala malý praktický výzkum. Ten spočíval v tom, že jsem nejdříve náhodně vybrala třicet obchodních asociací působících v České republice a dvacet působících na Slovensku. Snažila jsem se o poměrně pestrý výběr postihující co nejširší spektrum obchodních činností, od finančního sektoru až po obchodní asociace sdružující společnosti působící v gastronomii. Následně jsem se seznámila s informacemi dostupnými z jejich webových stránek, zejména jsem pročetla texty jejich stanov, etických kodexů, výročních zpráv, tiskových zpráv a ostatních dokumentů a informací mapujících jejich činnost. Kromě toho jsem všem rozeslala e-mail s žádostí o poskytnutí informací. E-mail kromě krátkého vhledu do problematiky včetně ilustrativního uvedení případu se stavebními spořitelny, který v roce 2006 rozhodoval český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,²²⁴ obsahoval následující dotazy:

- (i) zda předmětná obchodní asociace vůbec nějakým způsobem reflektuje existující soutěžněprávní pravidla týkající se výměny informací a v případě kladné odpovědi, jakým způsobem tak činí (v závorce jsem demonstrativně uvedla několik příkladů, mezi jinými vydávání interních směrnic, poradu s právníkem, různé formy upozornění pro členy asociace apod.);
- (ii) jak předmětná obchodní asociace vnímá existující soutěžněprávní pravidla týkající se výměny informací, tedy jestli je považuje za adekvátní nebo za příliš svazující, omezující a přísné; a
- (iii) zda předmětná obchodní asociace považuje existující soutěžněprávní pravidla týkající se výměny informací za dostatečně jasná.

Z celkového počtu padesáti oslovených asociací poskytlo odpověď na můj e-mail patnáct. Kromě toho jsem měla možnost osobního setkání s výkonným ředitelem České bankovní asociace. Šest z patnácti asociací, které odepsaly, uvedlo, že se danou

²²⁴ Viz rozhodnutí Českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci č. 67/04/-22120/06/620 *Stavební spořitelny* [19. prosince 2006].

problematikou vůbec nezabývají. Jeden e-mail obsahoval stručnou odpověď, že asociace bohužel nemá kapacity k tomu, aby poskytla odpověď. Následující řádky jsou kompilací informací získaných z ostatních e-mailů, výše uvedeného osobního setkání a rovněž dalších veřejně dostupných informací, které se mi podařilo najít na jednotlivých webových stránkách vybraných asociací.

5.3.1 Stanovy, etické kodexy a jiná interní pravidla

Některé z dotázaných asociací ve své odpovědi odkázaly na vlastní stanovy. Při jejich studiu jsem skutečně našla některé, které se k problematice soutěžního práva vyjadřují, avšak víceméně jenom v obecné rovině. Hlásí se například k podpoře chování členů asociace, které je v souladu s pravidly hospodářské soutěže a dobrými mravy²²⁵ a k podpoře dodržování pravidel hospodářské soutěže v souladu s právními předpisy²²⁶. Česká bankovní asociace své právní poměry ve vztahu k soutěžnímu právu vymezuje negativně, a to tak, že neslouží k uzavírání ani prosazování kartelových dohod.²²⁷ Mnohým obchodním asociacím však jakákoli zmínka o ochraně pravidel hospodářské soutěže ve stanovách chybí.²²⁸

Kromě stanov využívají obchodní asociace možnost přijímání dalších interních dokumentů, které se více či méně dotýkají i soutěžněprávní problematiky a v jejím rámci i výměny informací. Nejčastěji mají takové dokumenty název etický kodex, etická pravidla apod. Poměrně širokou úpravu, ve srovnání s jinými, obsahuje Etický kodex Asociácie leasingových spoločností Slovenskej Republiky²²⁹, jež se mimo jiné hlásí k respektování pravidel hospodářské soutěže a obchodních zvyklostí, deklaruje

²²⁵ Viz Stanovy České asociace petrolejářského průmyslu a obchodu ve znění ze dne 21. června 2012, § 2 odst. 1.7. [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.cappo.cz/res/data/000077.pdf>>.

²²⁶ Viz Stanovy České asociace pojišťoven ve znění ze dne 16. září 2011, článek 1 písm. c. [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Stanovy+%C4%8CAP&typ=HTML>>. Stejně znění obsahují i Stanovy Slovenskej asociácie poisťovní ve znění ze dne 11. května 2012, článek 1 odst. 1 písm. f. [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.slasp.sk/tmp/asset_cache/link/0000036643/Stanovy%2016%20%20novelizacia%2011%2005%202012.pdf>.

²²⁷ Viz Stanovy České bankovní asociace ve znění ze dne 20. října 2012, článek 2. [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<https://www.czech-ba.cz/o-cba/stanovy/plne-zneni-stanov>>.

²²⁸ Viz například Stanovy Asociace výrobců lahůdek ve znění z roku 2001. Dostupný z WWW: <<http://www.lahudky-avl.cz/admin/files/PDF/Stanovy.pdf>> nebo Stanovy Slovenskej asociácie fotovoltického priemyslu ve znění ze dne 25. května 2012. [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.sapi.sk/clenovia/stanovy-sapi/>>.

²²⁹ Viz Etický kódex Asociácie leasingových spoločností Slovenskej republiky ve znění ze dne 30. března 2012, článek 1. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=72&Itemid=90>.

důslednost při zjišťování identity a důvěryhodnosti zájemců o leasingové služby a při ověřování jejich připravenosti a schopnosti plnit povinnosti dle leasingové smlouvy a zavazuje členy k výměně poznatků ze styků s nepoctivými a jinak problematickými zákazníky, přičemž je potřebné dbát důsledné ochrany jiných informací, které společnosti při styku se zákazníky zjistily.²³⁰ V praxi si výměnu informací o spolehlivosti klientů členové (ne však všichni) zabezpečují mimo sdružení za pomoci *NBCB – Non Banking Credit Bureau*, což je zájmové sdružení právnických osob, které provozuje Nebankovní registr klientských informací.²³¹ Kromě výše uvedeného obsahuje Etický kodex Asociácie leasingových spoločností Slovenskej Republiky další ustanovení, které se týká dané problematiky. Dle něho členové asociace dodržují ve vzájemných stycích pravidla hospodářské soutěže a podporují vzájemnou výměnu zkušeností a poznatků z obchodní činnosti, pokud není porušeno obchodní tajemství a obchodní politika jednotlivých členů.²³² Obdobnou úpravu lze nalézt i v Kodexu jednání členů České leasingové a finanční asociace²³³, který dodává, že členové asociace vystupují ve vzájemných vztazích korektně a zaměstnává-li člen asociace pracovníka, který dříve působil u jiné členské společnosti, nebude po něm požadovat informace tvořící obchodní tajemství předchozího zaměstnavatele.²³⁴ Posledně zmíněná asociace vydala rovněž dokument s názvem Etický kodex finančního trhu, který uvádí, že finanční instituce dodržují dobré mravy, pravidla hospodářské soutěže, obchodní zvyklosti a poctivý obchodní styk.²³⁵ Etická pravidla členských firem České asociace petrolejářského průmyslu a obchodu (ČAPPO) obsahují ustanovení, které členy asociace zavazuje k rozvíjení obchodních a podnikatelských činností v etickém rámci stanoveným etickým kodexem na základě korektní soutěže.²³⁶

²³⁰ Viz *ibid.*, článok 5.

²³¹ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Mariánem Tibenským. [online], 12. března 2013, lizing@lizing.sk.

²³² Viz Etický kódex Asociácie leasingových spoločností Slovenskej republiky ve znění ze dne 30. března 2012, článok 5. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=72&Itemid=90>.

²³³ Viz Kodex jednání členů České leasingové a finanční asociace. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=10>>.

²³⁴ Viz *ibid.*, 3.

²³⁵ Viz Etický kodex finančního trhu České leasingové a finanční asociace, II. Preambule, 8. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=11>>.

²³⁶ Viz Etická pravidla členských firem České asociace petrolejářského průmyslu a obchodu (ČAPPO) ve znění ze dne 27. listopadu 2008, 5. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.cappo.cz/res/data/000011.pdf>>.

Důvodem přijetí interní regulace může být i podnět ze strany asociace zastřešující národní obchodní asociace na mezinárodní úrovni. Příkladem je Svaz dovozců automobilů, který na základě doporučení Evropské asociace výrobců vozidel přijal dokument s názvem Pravidla souladu. Snaží se tak předejít případným výtkám kontrolních orgánů Evropské komise při prověřování chování asociací v oblasti ochrany hospodářské soutěže. Tato pravidla vznikla modifikací zásad, které vypracovala Evropská asociace výrobců vozidel pro svoji vlastní činnost jako *ACEA Compliance Rules*. Podle informací poskytnutých Svazem dovozců automobilů se řada činností vyžadovaných v návrhu již dávno prováděla, ale přesto Evropská asociace výrobců automobilů považovala za vhodné, aby je zakotvila písemně. Pravidla souladu jsou určena pro regulaci chování sekretariátu Svazu dovozců automobilů a představitelů členských subjektů Svazu dovozců automobilů při vzájemných kontaktech v rámci činnosti vnitřních orgánů asociace (např. řada ředitelů, výkonný výbor, zasedání sekcí). Přirozeně je nelze vnucovat členským podnikům i pro jejich ostatní aktivity, kde je dodržování pravidel v oblasti ochrany hospodářské soutěže zcela v jejich kompetenci.²³⁷

Vícero oslovených asociací žádné interní předpisy dotýkající se výměny informací nevydává. Slovenská bankovní asociace tuto absenci řeší například pravidelnými konzultacemi s právníkem. Kromě toho je při všech společných projektech nebo získávání informací ze strany koordinátorů spolupráce nebo jejich nadřazených posuzována i otázka ochrany hospodářské soutěže nezávisle na tom, jestli se jedná o osobní kontakty nebo elektronickou komunikaci.²³⁸ Podobnou cestou postupuje i její sesterská asociace, Česká bankovní asociace.²³⁹ Česká asociace pojišťoven zvolila metodu *ad hoc* školení těch zaměstnanců, kteří koordinují aktivity odborných sekcí, případně orgánů asociace, v rámci nichž je seznamuje s požadavky na dodržování pravidel hospodářské soutěže.²⁴⁰

Dle mého názoru je vhodné, aby obchodní asociace svými dokumenty pokrývaly i oblast soutěžního práva, zejména v citlivé oblasti sdílení informací mezi soutěžiteli na trhu. K této úvaze mě vede především vědomí existence rizik, které se s činností

²³⁷ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Janou Kinčlovou. [online], 1. března 2013, sda@sda-cia.cz.

²³⁸ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Martinem Gajdošem. [online], 14. března 2013, martin.gajdos@sbaonline.sk.

²³⁹ Informace získané na základě soukromého rozhovoru s Pavlem Štěpánkem, 8. března 2013.

²⁴⁰ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Ondřejem Karlem. [online], 5. dubna 2013, ondrej.karel@cap.cz.

obchodních asociací pojí. Nakonec i samotné reakce některých oslovených asociací dokládají, že asociace považují absenci takových pravidel nebo jenom povrchní deklaraci dodržování pravidel hospodářské soutěže za nedostatek. Některé z nich v současné době uvažují o doplnění svých stanov nebo přijetí odpovídajícího dokumentu, který by se dané oblasti věnoval.²⁴¹

5.3.2 Vytváření statistik

Tvorba statistik a jejich rozšiřování mezi soutěžitele patří mezi učebnicové příklady činností, které obchodní asociace vykonávají.²⁴² Stanovy a obsah webových stránek některých asociací dokazují, že je tomu tak i v praxi. Například Stanovy České leasingové a finanční asociace mezi cíle své činnosti řadí shromažďování a zpracování statistických informací o relevantním trhu²⁴³ a na základě toho svým členům umožňuje přístup ke službám, informacím a publikacím, které asociace poskytuje, zprostředkovává nebo jinak zajišťuje²⁴⁴ a zároveň je zavazuje, aby poskytovaly statistické a jiné veřejné údaje v souladu s metodikou sběru a zveřejňování statistických údajů schválenou členskou schůzí.²⁴⁵ Podle vyjádření asociace jsou všechny informace sdíleny pouze v agregované podobě.²⁴⁶ Jejich statistiky nebankovního financování lze najít na webových stránkách asociace.²⁴⁷ Obdobnou úpravu mají Stanovy Asociácie leasingových spoločností Slovenskej republiky²⁴⁸, která statistické údaje od členů taktéž pravidelně shromažďuje a vyhodnocuje.²⁴⁹

Jinak je tomu v bankovním sektoru. Například Česká bankovní asociace žádné statistiky nepořizuje a veškerá jí používaná data pochází z veřejných zdrojů, tj. zejména

²⁴¹ Informace získané například na základě e-mailové korespondence s Miroslavem Čěrovským. [online], 19 března 2013, miroslav.cerovsky@vscht.cz.

²⁴² Podrobněji viz kapitola 2.2.3.

²⁴³ Viz Stanovy České leasingové a finanční asociace ve znění ze dne 25. března 2013, článek 3 odst. 1 písm. i. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=9>>.

²⁴⁴ Viz ibid., článek 6 odst. 1 písm. c.

²⁴⁵ Viz ibid., článek 6 odst. 2 písm. e.

²⁴⁶ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Jiřím Pulzem. [online], 13. března 2013, clfa@clfa.cz.

²⁴⁷ Viz Statistika ČLFA (2007-2012). [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=64>>.

²⁴⁸ Viz Stanovy Asociácie leasingových spoločností Slovenskej republiky ve znění ze dne 30. března 2012. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=73&Itemid=90>.

²⁴⁹ Viz Statistika. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=24&Itemid=90&Itemid=93>.

z informací získaných Českou národní bankou.²⁵⁰ Stejně postupuje i Slovenská banková asociácia, která v odpovědi na můj dotaz uvedla, že uskutečňuje výměnu informací jenom v minimálním množství a většinu informací pro svou práci získává rovněž zprostředkovaně z veřejných zdrojů, v tomto případě zejména od Národní banky Slovenska.²⁵¹ Jedním z důvodů takového postupu jsou zajisté i obavy z porušení soutěžněprávních pravidel, které se zakládají na zvýšeném dohledu v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví.

Poměrně širokou sbírku statistik lze nalézt na webových stránkách Svazu dovozců automobilů²⁵² a v jeho výročních zprávách.²⁵³ Samotný Svaz dovozců automobilů uvádí, že jeho portál obsahuje rozsáhlé veřejně dostupné a v podstatě unikátní statistické údaje. Rovněž však vysvětluje, že od roku 2004 je k hodnocení trhu silničních motorových vozidel používán jako zdroj věrohodných údajů registr motorových vozidel, tj. veřejný zdroj, na rozdíl od statistiky do roku 2004, která byla zpracována na základě informací jednotlivých výrobců a dovozců i celních statistik, nebyla však považována za dostatečně objektivní.²⁵⁴ Nadto ve svém Stanovisku ke zpracování statistiky registrace vozidel upřesňuje, že neprovádí (ani nesmí provádět) obchodní analýzy o prodeji jednotlivých značek a následném provozu vozidel. Vyhodnocování trhu a pohybu vozidel je dle názoru asociace výhradně záležitostí jednotlivých značek. Statistika registrací nových vozidel, kterou asociace po dohodě s Ministerstvem dopravy České republiky zpracovává, není prodejní statistikou. Uvádí pouze, kolik vozidel dané značky bylo v České republice registrováno.²⁵⁵

Na webových stránkách některých obchodních asociací lze nalézt další statistiky.²⁵⁶ Výše uvedené příklady tedy rozhodně nepředstavují uzavřený výčet všech,

²⁵⁰ Informace získané na základě soukromého rozhovoru s Pavlem Štěpánkem, 8. března 2013.

²⁵¹ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Martinem Gajdošem. [online], 14. března 2013, martin.gajdos@sbaonline.sk.

²⁵² Viz Statistiku prodeje a registrací vozidel. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://portal.sda-cia.cz/stat/>>.

²⁵³ Viz Výroční zprávy. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://portal.sda-cia.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=243&Itemid=182>.

²⁵⁴ Viz Výroční zprávu Svazu dovozců automobilů za rok 2011, s. 4. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://portal.sda-cia.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=243&Itemid=182>.

²⁵⁵ Viz Stanovisko SDA ke zpracování statistiky registrací vozidel ze dne 4. října 2012. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://portal.sda-cia.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=2048&Itemid=248>.

²⁵⁶ Viz například Grafy a statistická data Asociace pro elektronickou komerci. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://www.apek.cz/grafy-a-statisticka-data/>> nebo Štatistika Slovenskej

kteřé se na českém a slovenském trhu nacházejí, účelem jejich výběru je pouze ilustrovat praktický postoj obchodních asociací k jejich vytváření.

5.3.3 Vnímání existujících pravidel ze strany obchodních asociací

Většina oslovených společností se k posledním dvěma dotazům z mého e-mailu nevyjádřila. Jenom jedna z asociací, které odpověď poskytly, považuje stávající úpravu v národním zákoně i v evropském rámci bezpodmínečně za přiměřenou.²⁵⁷ Ze strany Slovenské bankovní asociace zazněl názor, že jiný funkční způsob vyjádření pravidel jako stanovení principů a zásad si neumí představit. Rovněž však upozorňuje na skutečnost, že pro osoby bez příslušného právního vzdělání a bez potřebné analýzy může být náročné posoudit legálnost předmětné výměny informací nebo spolupráce.²⁵⁸

Česká asociace pojišťoven považuje obecná pravidla za adekvátní a upozorňuje na sektorovou blokovou výjimku z obecných ustanovení SFEU,²⁵⁹ která dle jejího názoru umožňuje pojistitelům dosažení vyšší míry právní jistoty při jejich spolupráci. To je podle ní klíčové pro fungování komerčního pojišťovnictví a jeho schopnosti přebírat za úplatu pojistná rizika od subjektů, které jsou jimi ohroženy, což je v zájmu celé společnosti, tj. i spotřebitelů. Asociace považuje pravidla za relativně jasná, ačkoli připouští, že jsou do velké míry obecná, a proto je výsledek jejich aplikace závislý na přístupu subjektu, který je aplikuje.²⁶⁰

Oproti tomu Asociácia leasingových spoločností Slovenskej republiky říká, že pravidla jsou administrativně složitá, komplikují procedury a zvyšují náklady.²⁶¹ Česká asociace petrolejářského průmyslu a obchodu považuje pravidla z pohledu své činnosti za přísná. Vychází ze zkušenosti s vyšetřováním ze strany Úřadu pro ochranu

asociácie cestovných kancelárií a cestovných agentúr. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://www.sacka.eu/index.php?option=com_content&task=view&id=90&Itemid=81>.

²⁵⁷ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Jiřím Pulzem. [online], 13. března 2013, clfa@clfa.cz.

²⁵⁸ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Martinem Gajdošem. [online], 14. března 2013, martin.gajdos@sbaonline.sk.

²⁵⁹ Viz nařízení Komise (EU) č. 267/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví, Úř. věst. L 83, 30. března 2010, s. 1–7.

²⁶⁰ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Ondřejem Karlem. [online], 5. dubna 2013, ondrej.karel@cap.cz.

²⁶¹ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Mariánem Tibenským. [online], 12. března 2013, lizing@lizing.sk.

hospodářské soutěže z let 2001 až 2003 v případě tzv. kartelové dohody benzín.²⁶²
S ohledem na zmíněné vyšetřování zastává názor, že pravidla nerespektují poslání
a postavení profesních asociací.²⁶³

²⁶² Rozhodnutí Českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci č. S 72/01-1842/02-VO II *Benzín* [4. září 2002].

²⁶³ Informace získané na základě soukromé e-mailové korespondence s Milošem Podrazilem [online], 15. března 2013, cappo@cappo.cz.

Závěr, shrnutí a úvahy pro praxi

Výměna informací mezi soutěžiteli, tak jak je chápána v této diplomové práci, tj. jako samostatné kartelové jednání, patří k oblastem soutěžního práva, které podléhají neustálým změnám. Tyto souvisejí s rychle se vyvíjejícími informačními i jiným technologiemi, které jsou určeny k přenosu dat. Lze proto očekávat, že ekonomická, ale i právní debata o prosoutěžnosti nebo naopak protisoutěžnosti konkrétních informací se bude ještě vyvíjet.

Na základě analýzy stávající interpretační a aplikační praxe Evropské komise a evropských soudů bylo cílem této práce vytvořit kompilaci jasně definovaných kritérií, které výše uvedené orgány berou do úvahy při posuzování výměny informací a díky nim v současném evropském právu nalézt hranici mezi legální a nelegální výměnou informací mezi soutěžiteli. Rámec pro naplnění tohoto cíle je určen zúžením jejího předmětu na procesy, které se odehrávají v rámci činností obchodní asociace.

Není jednoduché určit přesnou hranici mezi prosoutěžní a protisoutěžní výměnou informací. Ač se v praxi zkoumá každý případ individuálně, na základě provedené analýzy lze učinit několik obecných poznámek. Tyto lze považovat za zjednodušený návod, jak postupovat při snaze uniknout vyšetřování ze strany soutěžních autorit. Jako nejnebezpečnější jsou vnímány informace týkající se budoucího chování společností ohledně stanovení jejich cen nebo množství. Šíření takových informací musí obchodní asociace důkladně zvážit, protože jejich výměna je většinou považována za kartelové jednání, jehož cílem je narušení hospodářské soutěže a těžko naplní kritéria potřebná pro udělení některých z výjimek. Předpokladem je splnění všech ostatních znaků dohod narušujících hospodářskou soutěž, uvedených v článku 101 odst. 1 SFEU. Úkolem Komise je v tomto případě pouze prokázat, že výměna nastala, aniž by musela prokazovat její skutečné účinky na trh. Podstatně náročnější je úloha Komise při posuzování výměny, která má potenciál narušit soutěž dle svých účinků. V jejím rámci Komise posuzuje dvě základní otázky: (i) charakteristiku vyměňovaných informací; a (ii) ekonomické podmínky na relevantním trhu. Obchodní asociace by měly dodržovat následující pravidla. Výměna informací by se měla týkat historických a ne současných nebo budoucích dat. Informace by měly být sdílené v agregované podobě a v žádném případě nesmí umožňovat identifikaci jednotlivých

obchodních postupů soutěžitelů. Je lepší, když asociace zpřístupní data členům i nečlenům. Kromě toho by se obchodní asociace měly zdržet vytváření doporučení ohledně budoucího tržního chování svých členů. Soutěžně neproblematickou je tvorba statistik a podobných studií. I tady je ale důležité dbát určitých pravidel. Obchodní asociace musí být schopna zdůvodnit účel sběru a zpracování dat potřebných pro jejich vytváření. Co se týče diskuzí na půdě obchodní asociace, je třeba je vést jenom v obecné rovině.

Výměnu informací nelze ohodnotit bez vykonání přesné analýzy relevantního trhu, protože posouzení výměny informací se může lišit s ohledem na jeho charakteristiku. Obecně lze poznamenat, že největší nebezpečí se nachází na koncentrovaných oligopolních trzích.

Analýza ukázala, že v teorii i praxi se nachází několik nevyjasněných míst. Patří sem například posuzování výměny informací na neoligopolních trzích, výměna informací prostřednictvím B2B tržišť a nezávislých konzultačních společností a potenciální narušení hospodářské soutěže veřejnými oznámeními obchodních strategií. Bude zajímavé sledovat, jak se Komise k řešení těchto problémů v budoucnu postaví.

Při psaní této diplomové práce jsem systematicky shromažďovala názory Evropské komise, evropských soudů, ale i národních soutěžních autorit a dostupné literatury. Vzhledem k absenci české literatury ohledně výměny informací pochází většina zdrojů ze zahraničí, zejména z anglicky mluvících zemí a Německa. Cenný zdroj informací pro mne představovaly odpovědi obchodních asociací, které jsem získala v rámci svého výzkumu. Účelem tohoto výzkumu nebylo shromáždit přesná statistická data nebo přesný přehled přístupu všech obchodních asociací, ale ilustrativně poukázat na to, jak s teoretickými pravidly ohledně výměny informací obchodní asociace pracují v praxi.

Cíle, které jsem si stanovila v úvodu mé diplomové práce, považuji za splněné. Její přínos vidím zejména v tom, že na poli české odborné literatury nebylo toto téma v takovém rozsahu ještě popsáno.

Seznam zkratek

EHS – Evropské hospodářské sdružení

ESD – Evropský soudní dvůr

ESUO – Evropské společenství uhlí a oceli

Komise – Evropská komise

Pokyny – Pokyny k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci, Úř. věst. C 11, 14. ledna 2011, s. 1-72

SDEU – Soudní dvůr Evropské unie

SFEU – Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie, Úř. věst. C 83, 30. března 2010, s. 47-199

Použitá literatura

A. Předpisy a soft law

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie, Úř. věst. C 83, 30. března 2010, s. 47–199.

Nařízení Komise (EU) č. 267/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě v odvětví pojišťovnictví, Úř. věst. L 83, 30. března 2010, s. 1–7.

Nařízení Komise (EU) č. 330/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. L 102, 23. dubna 2010, s. 1–7.

Nařízení Komise (EU) č. 461/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel, Úř. věst. L 129, 28. května 2010, s. 52–57.

Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií, Úř. věst. L 123, 27. dubna 2004, s. 11–18.

Nařízení Komise (ES) č. 906/2009 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě mezi společnostmi liniové dopravy (konsorcii), Úř. věst. L 256, 29. září 2009, s. 31–34.

Nařízení Komise (EU) č. 1217/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie dohod o výzkumu a vývoji, Úř. věst. L 335, 18. prosince 2010, s. 36–42.

Nařízení Komise (EU) č. 1218/2010 o použití čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie na některé kategorie specializačních dohod, Úř. věst. L 335, 18. prosince 2010, s. 43–47.

Nařízení Komise (ES) č. 1400/2002 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví motorových vozidel, Úř. věst. L 203, 1. srpna 2002, s. 30–41.

Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, Úř. věst. L 1, 16. prosince 2002, s. 205–229.

Nařízení Rady (EHS) č. 17 o implementaci pravidel hospodářské soutěže upravených čl. 85 a čl. 86 Smlouvy (*EEC Council Regulation No 17 implementing Articles 85 and 86 of the Treaty*), Úř. věst. L 13, 21. února 1962, s. 204–211.

Nařízení Rady (EHS) č. 19/65 o použití článku 85 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. L 36/53, 2. března 1965, s. 11–13.

Nařízení Rady (ES) č. 169/2009 o uplatňování pravidel hospodářské soutěže v dopravě po železnici, silnici a vnitrozemských vodních cestách, Úř. věst. L 61, 5. března 2001, s. 1–4.

Nařízení Rady (EHS) č. 2821/71 o použití článku 85 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě, Úř. věst. L 285, 29. prosince 1971, s. 46–48.

Oznámení Komise o dohodách menšího významu, které nespádají do článku 85 odst. 1 Smlouvy o založení Evropského společenství (*Commission Notice on agreements of minor importance which do not appreciably restrict competition under Article 81 (1) of the Treaty establishing the European Community (de minimis)*), Úř. věst. C 368, 22. prosince 2001, s. 13–15.

Pokyny k použitelnosti článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie na dohody o horizontální spolupráci, Úř. věst. C 11, 14. ledna 2011, s. 1–72.

Pokyny k vertikálním omezením, Úř. věst. C 130, 19. května 2010, s. 1–46.

Pokyny o konceptu účinku na obchod obsaženém v článcích 81 a 82 (*Guidelines on the effect on trade concept contained in Article 81 and 82*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 81–96.

Pokyny o použitelnosti článku 81 odst. 3 SES na dohody o horizontální spolupráci (*Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty*), Úř. věst. C 101, 27. dubna 2004, s. 97–118.

Sdělení Komise ohledně dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě týkající se spolupráce mezi podniky (*Bekanntmachung über Vereinbarungen, Beschlüsse und aufeinander abgestimmte Verhaltensweisen, die eine zwischenbetriebliche Zusammenarbeit betreffen*), Úř. věst. C 75, 29. července 1968, s. 3–6.

B. Odborné publikace

BLACK, H. C. *Black's Law Dictionary*. 6 vyd. St. Paul, Minn.: West Publishing Co, 1990. 1657 s. ISBN 0-314-76271-X.

BUCHHOLD, F. *Business to Business. Internet-Marktplätze im Blickpunkt des europäischen und deutschen Kartellrechts*. Berlin: Tenea Verlag für Medien, 2004. 374 s. ISBN 3-86504-206-X.

FAULL, J.; NIKPAY, A. *The EC Law of Competition*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 1999. 961 s. ISBN 0-19-876538-X.

FRENZ, W. *Handbuch Europarecht: Band 2: Europäisches Kartellrecht*. 1. vyd. Berlin: Springer, 2006. 872 s. ISBN 978-3-540-28424-6.

GOTTS, I. K.; MILLER, M. M. *Information Sharing in the Pre-Merger Context: How to Avoid Antitrust Liability. ALI-ABA's Practice Checklist Manual on Advising Business Clients II: Checklists, Forms and Advice from The Practical Lawyer*. 1. vyd. ALI-ABA Committee on Continuing Professional Education, 2000. 334 s. ISBN 0-8318-1407-1.

GOYDER, D. G. *EC Competition Law*. 4. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2003. 592 s. ISBN 0-19-925788-4.

JONES, A.; SUFRIN, B. *EU Competition Law*. 4 vyd. Oxford: Oxford University Press, 2011. 1287 s. ISBN 978-0-19-957273-1.

MUNKOVÁ, J.; KINDL, J.; SVOBODA P. *Soutěžní právo*. 2 vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.

ODUDU, O. *The Boundaries of EC Competition Law: The scope of Article 81*. 1. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2006, 268 s. ISBN 0-19-927816-4.

PETR, M. et al. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, 607 s. ISBN 978-80-7400-307-3.

RAUS, D., ORŠULOVÁ, A.: *Kartelové dohody*. 1. vyd. C. H. Beck: Praha, 2009. 355 s. ISBN 978-80-7400-016-4.

ROTH, P, Christopher BELLAMY a Graham D CHILD. *European community law of competition*. 5 vyd. London: Sweet, 2001. 1339 s. ISBN 04-215-6440-7.

SMITH, A. *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů*. Nové přeprac. vyd. opatřené margináliemi. Praha: Liberální institut, 2011, 986 s. ISBN 80-863-8915-4.

SPENDOLINI, M. J. *The Benchmarking Book*. 1. vyd. New York: Amacom, 1992, 209 s. ISBN 08-144-5077-6.

SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

VAN BAEL, I.; BELLIS, J. F. *Competition Law of the European Community*. 4 vyd. Hague: Kluwer Law International, 2005, 1682 s., ISBN 90-411-2309-1.

WHISH, R. BAILEY, D. *Competition Law*. 7. Vyd. Oxford: Oxford University Press, 2012. 1015 s. ISBN 978-0-19-958655-4.

WHISH, R. *Competition Law*. 4. vyd. London: Butterworths, 2001, 913 s. ISBN 04-060-0266-5.

C. Časopisy

BENNETT, M.; COLLINS, P. The Law and Economics of Information Sharing: the Good, the Bad and the Ugly. *European Competition Journal*. 2010, č. 2, s. 311–337.

BISSOCOLI, E. F. Trade Associations and Information Exchange under US Antitrust and EC Competition Law. *World Competition*. 2000, č. 23 (1), s. 79–105.

CAPOBIANCO, A. Information Exchange under EC Competition Law. *Common Market Law Review*. 2004, č. 41, s. 1247–1276.

CARLE, J.; JOHNSON, M. Benchmarking and EC Competition Law. *European Competition Law Review*. 1998, č. 2, s. 74–84.

COCCORESE, P. Information Exchange as a Means of Collusion: The Case of the HENRY, B. R. Benchmarking and Antitrust. *Antitrust Law Journal*. 1993-1994, č. 62, s. 483–512.

Italian Car Insurance Market. *Journal of Industry, Competition & Trade*. 2010, č. 10:55-70, s. 55–70.

J. C. GRAF. Guidelines for Data Dissemination Through Trade Associations. *Washburn Law Journal*. 1970-1971, č. 10, s. 93–104.

ODUDU, O. Indirect Information Exchange: The Constituent Elements of Hub and Spoke Collusion. *European Competition Journal*. 2011, č. 2, s. 205–242.

PRESSEY, A. D.; ASHTON, J. K. The antitrust implications of electronic business-to-business marketplaces. *Industrial Marketing Management*. 2009, č. 38 (4), s. 468–476.

SCHENKOVA, K. Výměna informací v rozhodovací praxi Evropské komise a národních soutěžních úřadů. *Antitrust*. 2012, č. 2, s. 76–80.

TEECE, D. J. Information Sharing, Innovation, and Antitrust. *Antitrust Law Journal*. 1993-1994, č. 62, s. 465–481.

D. Rozhodnutí

(i) Rozhodnutí Komise

Oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/34.936/E1 *CEPI – Cartonboard* [1996].

Oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/33.815, 35.842 *Eudim* [1996].

Oznámení podle článku 19 odst. 3 Nařízení Rady č. 17, rozhodnutí Komise ve věci č. IV/32.076 *European Wastepaper Information Service* [1987].

Rozhodnutí Komise ve věci č. COMP/39188 *Bananas* [2008].

Rozhodnutí Komise ve věci č. COMP/38.899 *Gas Insulated Switchgear* [2007].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-1/10 *Wirtschaftsvereinigung Stahl* [1998].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-3/17 *Fatty Acid* [1987].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-11/16 *Emo* [1979].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-35/20 *Fire Insurance* [1985].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-35/35 *Milchförderungsfonds* [1985].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-37/16 *Assurpol* [1992].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-38/18 *Methylglucamine* [2004].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-68/19 *UK Agricultural Tractor Registration Exchange* [1992].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-70/54 *Vegetable Parchment* [1978].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-115/1 *Carbonless Paper Cartel* [2004].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-152/24 *Amino Acids* [2001].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-160/1 *IFTRA* [1974].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-167/39 *NAVEWA - ANSEAU* [1982].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-168/22 *VVVF* [1969].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-193/23 *EATA* [1999].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-200/44 *Vimpoltu* [1983].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-220/27 *Zinc Producer Group* [1985].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-228/3 *IFTRA* [1975].

Rozhodnutí Komise ve věci č. L-231/24 *Pabst & Richarz / BNIA* [1976].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-239/18 *Citric Acid* [2002].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-242/10 *Cobelpa / VPN* [1977].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-260/1 *Welded Steel Mesh* [1989].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-260/24 *National Sulphuric Acid Association* [1980].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-299/18 *BPICA* [1977].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-303/24 *Cimbel* [1972].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-318/17 *Visa International – Multilateral Interchange Fee* [2002].
Rozhodnutí Komise ve věci L-348/50 *MELDOC* [1986].
Rozhodnutí Komise ve věci č. L-379/1 *AROW / BNIC* [1982].

(ii) Rozhodnutí Soudu prvního stupně / Tribunálu

Rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-16/98 *Wirtschaftsvereinigung Stahl and others v Commission* [2001] ECR II-1217.
Rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-35/92 *John Deere v Commission* [1994] ECR II-957.
Spojené rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci č. T-25/95 a další *Cimenteries* [2000] ECR.
Usnesení Tribunálu ve věci č. T-454/07 *Prym v Commission* [2012].

(iii) Rozhodnutí ESD

Rozhodnutí ESD ve věci č. 5/69 *Völk v Vervaecke* [1969] ECR 295.
Rozhodnutí ESD ve věci č. C-7/95 P *John Deere v Commission* [1998] ECR I-3111.
Rozhodnutí ESD ve věci č. C-8/08 *T-Mobile Netherlands* [2009] ECR I-4529 (+ stanovisko generální advokátky Kokott).
Rozhodnutí ESD ve věci č. 22/71 *Béguelin Import v GL Import Export* [1971] ECR 949.
Rozhodnutí ESD ve věci č. 22/78 *Hugin Kassaregister AB v Commission* [1979] ECR 1869.
Rozhodnutí ESD ve věci č. 31/80 *L'Oréal v De Nieuwe AMCK* [1980] ECR 3775.
Rozhodnutí ESD ve věci č. C-35/96 *Commission v Italy* [1998] ECR I-3851.

Rozhodnutí ESD ve věci č. C-41/90 *Höfner & Elser v Macrotron GmbH* [1991] ECR I-1979.

Rozhodnutí ESD ve věci č. 42/84 *Remia v Commission* [1985] ECR 2545.

Rozhodnutí ESD ve věci č. 48/69 *Imperial Chemical Industries Ltd. v Commission* [1972] ECR 619.

Rozhodnutí ESD ve věci č. C-49/92 P *Anic Partecipazioni* [1999] ECR I-4125.

Rozhodnutí ESD ve věci č. 56/65 *Société Technique Minière v Maschinenbau Ulm* [1966] ECR 235.

Rozhodnutí ESD ve věci č. 56 a 58/64 *Consten and Grundig* [1966] ECR 2999.

Rozhodnutí ESD ve věci č. 61/80 *Coöperatieve Stremsel – en Kleurselabriek v Commission* [1981] ECR 851.

Rozhodnutí ESD ve věci č. C-194/99 P *Thyssen Stahl AG v Commission* [2003] ECR I-10821.

Rozhodnutí ESD ve věci č. C-199/92 P *Hüls* [1999] ECR I-4287.

Rozhodnutí ESD ve věci č. C-238/05 *Asnef-Equifax v Ausbanc* [2006] ECR I-11125.

Spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 40/73 a další *Suiker Unie and others v. Commission* [1975] ECR 1663.

Rozhodnutí ESD ve věci č. 45/85 *Verband der Sachversicherer e. V. v Commission* [1987] ECR 405.

Spojená rozhodnutí ESD ve věci č. C-89/85 a další *A. Ahlström Osakeyhtiö and others v Commission* [1993] ECR I-01307.

Spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 96/82 a další *NV IAZ International Belgium and others v Commission* [1983] ECR 3369.

Spojená rozhodnutí ESD ve věci č. C-180/98 a další *Pavlov* [2000] ECR I-6451.

Spojená rozhodnutí ESD ve věci č. 209/78 a další *Van Landewyck SARL and Others v Commission* [1980] ECR 3125.

(iv) Rozhodnutí národních soutěžních úřadů a soudů

Rozhodnutí britského soutěžního úřadu (*Office of Fair Trading*) ve věci č. CA98/8/2003 *Hasbro* [21. listopadu 2003].

Rozhodnutí britského soutěžního úřadu (*Office of Fair Trading*) ve věci č. CP/0871/01 *Replica Football Kit* [1. srpna 2003].

Rozhodnutí Českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci č. 67/04/-22120/06/620 *Stavební spořitelny* [19. prosince 2006].

Rozhodnutí českého Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve věci č. S 72/01-1842/02-VO II *Benzín* [4. září 2002].

Rozhodnutí francouzského národního soutěžního úřadu (*Council de la Concurrence*) ve věci č. 05-D-64 *Paris Luxury Hotels* [25. listopadu 2005].

Rozhodnutí irského národního soutěžního úřadu (*Irish Competition Authority*) ve věci č. 579, oznámení č. CA/10/98 *Animal & Plant Health Association Ltd / Others* [28. ledna 2000].

Rozhodnutí italského národního soutěžního úřadu (*Autorità garante della concorrenza e del mercato*) ve věci č. 1377 *RC Auto* [28. července 2000].

Rozhodnutí Krajského soudu v Brně ve věci č. 62 Ca 16/2009-375 *Delta Pekárny* [21. října 2010].

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky ve věci č. 1 Afs 78/2008 *Stavební spořitelny* 25. února 2009].

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu České republiky 1 As 19/2006 *Komora veterinárních lékařů* [9. ledna 2007].

Rozhodnutí německého národního soutěžního úřadu (*Bundeskartellamt*) ve věci č. B1-63/00 *Statistisches Informationssystem Transportbeton* [1. srpna 2001].

Rozhodnutí Odvolacího soudu Spojených států amerických pro sedmý obvod (*United States Court of Appeals for the Seventh Circuit*) ve věci č. 09–1152 *Omnicare Inc. v UnitedHealth Group, Inc.* [10. ledna 2011].

E. Online zdroje

Etická pravidla členských firem České asociace petrolejářského průmyslu a obchodu (ČAPPO) ve znění ze dne 27. listopadu 2008 [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: < <http://www.cappo.cz/res/data/000011.pdf>>.

Etický kodex finančního trhu České leasingové a finanční asociace [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: < <http://www.clfa.cz/index.php?textID=11>>.

Etický kódex Asociácie leasingových spoločností Slovenskej republiky ve znění ze dne 30. března 2012 [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW:

<http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=72&Itemid=90>.

Grafy a statistická data Asociace pro elektronickou komerci. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://www.apek.cz/grafy-a-statisticka-data/>>.

Informační brožura společnosti SAP. *SAP Thought Leadership – Proč má smysl business intelligence i pro podniky střední velikosti*. [online] [cit. 25. února 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.sap.com/cz/sme/solutions/pdf/5835_TL_50098162_cs_CZ.pdf>.

Kodex jednání členů České leasingové a finanční asociace. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=10>>.

PELIKÁNOVÁ, I. *Pojem podniku, soutěžní právo a přičitatelnost odpovědnosti (český a komunitární aspekt)*. [online] [cit. 20. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://www.antitrust.cz/pojem-podniku-soutezni-pravo-a-pricitatelnost-odpovednosti-cesky-a-komunitarni-aspekt-p-4.html>>.

ROSCH, J. T. *Antitrust Issues Related to Benchmarking and Other Information Exchanges*. Federal Trade Commission. 3. květen 2011. [online] [cit. 21. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.ftc.gov/speeches/rosch/110503roschbenchmarking.pdf>>.

Stanovisko SDA ke zpracování statistiky registrací vozidel ze dne 4. října 2012. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://portal.sda-cia.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=2048&Itemid=248>.

Stanovy Asociace výrobců lahůdek ve znění z roku 2001. Dostupný z WWW: <<http://www.lahudky-avl.cz/admin/files/PDF/Stanovy.pdf>>.

Stanovy Asociácie leasingových spoločností Slovenskej republiky ve znění ze dne 30. března 2012. [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=73&Itemid=90>.

Stanovy České asociace petrolejářského průmyslu a obchodu ve znění ze dne 21. června 2012 [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.cappo.cz/res/data/000077.pdf>>.

Stanovy České asociace pojišťoven ve znění ze dne 16. září 2011 [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.cap.cz/Item.aspx?item=Stanovy+%C4%8CAP&typ=HTML>>.

Stanovy České bankovní asociace ve znění ze dne 20. října 2012 [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<https://www.czech-ba.cz/o-cba/stanovy/plne-zneni-stanov>>.

Stanovy České leasingové a finanční asociace ve znění ze dne 25. března 2013 [online] [cit. 29. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=9>>.

Stanovy Slovenskej asociácie fotovoltického priemyslu ve znění ze dne 25. května 2012. [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <<http://www.sapi.sk/clenovia/stanovy-sapi/>>.

Stanovy Slovenskej asociácie poisťovní ve znění ze dne 11. května 2012 [online] [cit. 27. března 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.slaspo.sk/tmp/asset_cache/link/0000036643/Stanovy%2016%20%20novelizacia%2011%2005%202012.pdf>.

Statistiky ČLFA (2007-2012). [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://www.clfa.cz/index.php?textID=64>>.

Statistiky prodeje a registrací vozidel. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <<http://portal.sda-cia.cz/stat/>>.

Štatistika Slovenskej asociácie cestovných kancelárií a cestovných agentúr. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://www.sacka.eu/index.php?option=com_content&task=view&id=90&Itemid=81>.

Štatistiky. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://www.lizing.sk/www/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=24&Itemid=90&Itemid=93>.

Výroční zpráva Svazu dovozců automobilů za rok 2011, s. 4. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://portal.sda-cia.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=243&Itemid=182>.

Výroční zprávy. [online] [cit. 29. března 2013] Dostupný z WWW: <http://portal.sda-cia.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=243&Itemid=182>.

F. Soukromá e-mailová korespondence

E-mailová korespondence s Janou Kinčlovou. [online], 1. března 2013, sda@sda-cia.cz.

E-mailové korespondence s Jiřím Pulzem. [online], 13. března 2013, clfa@clfa.cz.

E-mailová korespondence s Mariánem Tibenským. [online], 12. března 2013, lizing@lizing.sk.

E-mailová korespondence s Martinem Gajdošem. [online], 14. března 2013, martin.gajdos@sbaonline.sk.

e-mailové korespondence s Milošem Podrazilem [online], 15. března 2013, cappo@cappo.cz.

E-mailová korespondence s Miroslavem Čerovským. [online], 19. března 2013, miroslav.cerovsky@vscht.cz.

E-mailová korespondence s Ondřejem Karlem. [online], 5. dubna 2013, ondrej.karel@cap.cz.

G. Varia

Commission Press Release IP/02/761, „*Commission approves the creation of the inreon online reinsurance exchange.*“

Commission Press Release IP/02/943, „*Commission clears electronic multi-bank trading platform for foreign exchange products.*“

Commission Press Release IP/02/1560, „*Commission clears GF-X air freight trading platform between several European airlines.*“

Commission Press Release IP/01/1155, „*Commission clears the creation of the Covinsit Automotive Internet Marketplace.*“

European Communities – Commission. *Seventh Report on Competition Policy*, 1977, 250 s. ISBN 92-825-0033-0.

IVALDI, M. et al. *The Economics of Tacit Collusion. Final Report for DG Competition, European Commission.* březen 2003, 75 s.

KÜHN, K. U.; VIVES, X. *Information Exchange Among Firms and their Impact on Competition. Institut d'Anàlisi Econòmica (CSIC).* Barcelona. 1994, 132 s.

LÜKING, J. *B2B e-marketplaces and EU competition law: where do we stand? Competition Policy Newsletter*, říjen 2001, s. 14-16.

OECD – Directorate for Financial and Enterprise Affairs, Competition Committee. *OECD Policy Roundtables – Information Exchanges Between Competitors under Competition Law 2010 (DAF/COMP(2010)37)*, 484 s.

Resumé

Tato diplomová práce se soustřeďuje na výměnu informací mezi soutěžiteli jako samostatné kartelové jednání se zaměřením na procesy a aktivity, které probíhají v rámci činností obchodních nebo profesních asociací.

Cílem diplomové práce je komplexně zmapovat přístup, který se v interpretační a aplikační praxi Evropské komise, respektive evropských soudů v této oblasti vyvíjel. Na základě teoretických poznatků a analýz práce definuje kritéria, která se při hodnocení výměny informací uplatňují a snaží se určit v aktuálním právu Evropské unie hranici mezi legální a nelegální výměnou informací mezi soutěžiteli.

Po obsahové stránce je práce rozdělena do pěti kapitol. První uvádí obecnou definici výměny informací mezi soutěžiteli a podrobně vysvětluje, v čem spočívá hraniční charakter tohoto fenoménu. Druhá kapitola popisuje základní způsoby výměny informací. S ohledem na zaměření této diplomové práce představuje rozšířený pohled na nepřímou výměnu informací prostřednictvím společného orgánu, tj. výměnu informací prostřednictvím obchodní asociace. Třetí kapitola diplomové práce nabízí obecnou analýzu článku 101 odst. 1 SFEU ve vztahu k dohodám o výměně informací. Je složena z pěti částí a každá se věnuje popisu jedné z podmínek pro naplnění kartelového jednání. Kapitola obsahuje poměrně detailní analýzu charakteristiky vyměňovaných informací a podmínek na trhu. Čtvrtá kapitola je věnována výjimkám z kartelového zákazu. Poslední kapitola je orientována prakticky na konkrétní aplikaci teoretických pravidel v životě obchodních asociací. Skládá se ze dvou podkapitol. První obsahuje rozbor pěti případů týkajících se výměny informací, která probíhala díky interakci soutěžitelů s obchodní asociací, která je sdružovala. Poté následuje podkapitola, která nabízí shrnutí výzkumu, který autorka práce v této oblasti podnikla. Zakládá se na informacích získaných z veřejně dostupných zdrojů, zejména webových stránek obchodních asociací a informacích poskytnutých samotnými asociacemi prostřednictvím e-mailové korespondence. Závěr obsahuje praktický zjednodušený návod, jehož dodržování by mělo aktivitám obchodních asociací zaručit soulad se soutěžním právem a vyhnouti se vyšetřování ze strany soutěžních autorit, ať již to bude Evropská komise nebo národní soutěžní úřady.

Resumé

The subject matter of the present diploma thesis is an exchange of information as an individual cartel behavior. It focuses on processes and operations that are performed within the frame of activities of trade associations. It should, first, be noted that in most cases, the exchange of information is an absolutely legal way how to make qualified and successful decisions on the transparent market. However, under particular conditions, it may represent a danger in the form of violation of competition law. Such violation can present particularly an exchange of information that removes uncertainty in market relationships and enables companies to foresee behavior of other competitors.

The primary objective of this thesis is to complexly describe an attitude that evolved in the interpretation and application practice of the European Commission, or as the case may be of the European courts. On the base of theoretical findings and analysis, the thesis defines criteria that are applied when assessing exchange of information and determines the border between the legal and illegal exchange of information among competitors in the actual law of the European Union.

So far as the content is concerned, the thesis is divided into five separate chapters. The first one provides a general definition of the exchange of information among competitors and explains where the border character of this phenomenon lies. The second chapter describes basic means of exchange of information. Having regard to the focus of this thesis, this chapter provides a wider view on the indirect exchange of information through a common organ, i.e. the trade associations. The third chapter is devoted to a general analysis of Article 101 (1) TFEU in relation to agreements on exchange of information. It is divided into five subchapters, while each defines one of the conditions that must be met to constitute a cartel behavior. Furthermore, the chapter includes a relatively detailed analysis of characteristics of exchanged information and conditions on the market. The fourth chapter deals with exemptions from the cartel ban. The last chapter is practically oriented on the application of theoretical rules in the life of trade associations. It contains two subchapters. The first one provides an analysis of five cases that are related to an exchange of information that was enabled by an interaction of competitors with a trade association. Further, the second subchapter offers a summary of a research that was carried out by the author of this thesis. It is based on the information obtained from the publicly available

sources; in particular from the websites of trade associations and information provided by trade associations itself via e-mail communication. The conclusion includes a practical and simplified manual, which shall guarantee trade associations compliance with competition law in order to avoid investigation by the European Commission or national competition authorities, if it is followed.

Název práce / Title

Výměna informací mezi soutěžiteli se zaměřením na obchodní asociace

Information Exchange among Competitors with Focus on Trade Associations

Klíčová slova / Key words

Evropské právo, Soutěžní právo, Výměna informací, Obchodní asociace

European law, Competition Law, Information Exchange, Trade Associations